

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto X. — Št. 107

Ljubljana, nedelja, 8. maja 1949

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 4.—

Odgovor maršala Tita na vprašanja Kingsbury Smitha

direktorja evropskega oddelka »International News Service«

Odgovor maršala Tita na vprašanja Kingsburyja Smitha, direktorja evropskega urada International News Service:

— Gospod, poslali ste mi devet vprašanj, izmed katerih na prvih šest nikakor ne želim odgovoriti. V poštev prihajajo samo tri zadnja vprašanja, kolikor Vas bo to zadovoljilo.

Vaše sedmo vprašanje se glasi: »Ali je ljudstvo Jugoslavije sklenilo ohraniti neodvisnost in teritorialno integriteto sedanje federacije jugoslovanških ljudskih republik?«

Odgovor: »To vprašanje se mi zdi malodane odveč, vendar pa bom nanj odgovoril. Samo po sebi se razume, da narod Jugoslavije trdno odločen ohraniti svojo neodvisnost kakor tudi teritorialno integriteto vseh šestih federalnih republik jugoslovanških narodov. Narod Jugoslavije so dali preveč žrtev za svojo neodvisnost, za bratstvo in enotnost, skratka, za novo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, da bi se lahko odrekli tej največji zgodovinski pridobitvi svoje osvobodilne vojne.«

Vaše osmo vprašanje se glasi: »Kakšno bo bilo stališče prebivalcev Ljudske republike Makedonije do tujega poskusa ločiti to ozemlje od ostalih ljudskih republik Jugoslavije?«

Odgovor: »Na to vprašanje je odgovorilo že samo ljudstvo Makedonije po svojih predstavnikih in odgovarja iz dneva v dan, ko neutrudljivo in z največjim navdušenjem gradi svoje srečnejše življenje v bratski skupnosti z ostalimi narodi FLRJ. Ljudstvo Ljudske republike Makedonije ne želi nobene ločitve od ostalih narodov Jugoslavije, ker je v FLRJ doseglo vse, kar je hotelo — namreč popolno nacionalno enakopravnost in možnost svojega vsestranskega razvoja.«

Vaše deveto vprašanje se glasi: »Generalnim Stalin je ob nedavno zastavljenih mojih vprašanjih izrazil svojo željo glede mirnega sporazuma med Rusijo in ZDA. Ali se strinjate s tem upanjem?«

Odgovor: »Trdno sem prepričan, da izražam željo vseh narodov Jugoslavije, kar ustreza tudi želji vseh naprednih ljudi na svetu, če pravim, da je naša največja želja, da bi prišlo do mirnega sporazuma in rešitve vseh spornih vprašanj med ZDA in Sovjetsko zvezo.«

Beograd, 28. aprila 1949.

Predsednik vlade FLRJ,
maršal Jugoslavije
Josip Broz Tito

Tovarna za proizvodnjo kemičnih izdelkov v Celju je izpolnila polletni plan 57 dni pred rokom

Delovni kolektiv Kemične tovarne v Celju je 4. maja, 57 dni pred rokom, izpolnil svoj polletni proizvodni plan po količini ter se s tem uvrstil med prva podjetja v državi.

S tem svojim uspehom je kolektiv dokazal visoko zavest. Zdej je tudi prevzel nove obveznosti.

Rudarji v borbi za plan aprila

Rudarji v premogovnikih in v rudnikih svetlih kovin so aprila po vsej državi vlagali vse sile, da bi bil plan čim bolj izpolnjen. 30letnica Komunistične partije in 1. maj so skorp v vseh rudnikih posebej počastili s tem, da so presegli planske naloge za april.

Rudarji v zasavskem bazenu, v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku so aprila izpolnili in presegli plan. V Trbovljah so plan presegali za 6,1%. V tekmovalju se je predvsem izkazala mladinska delovna brigada št. 16, ki je razen brigade Antona Zagoriška in desetine Mihe Lorberja do 1. maja izpolnila še polletni plan. Rudarji v Zagorju so plan presegali za 6,2%. Obrat Podetrana je plan presegel celo za 15,4%. V Hrastniku so premagali težave, ki so jih imeli v marcu, in plan za april presegli za 2,6%.

V rudnikih Bosne in Hercegovine, kjer je pomanjkanje delovne sile, pomagajo rudarjem izpolnjevati planske naloge tudi frontne brigade. Frontovci v okrajih, kjer so rudniki, so organizirali posebne brigade in so z delovnimi akcijami pomagali rudarjem pri kopanju in nalaganju premoaga. Tako so v Kakinju izpolnili plan za april stoo odstotno. Prav tako so plan izpolnili tudi v Zenici. V Brezi pa so ga presegli za 2%.

V rudniku Ljubiji so v aprilu tekmovali v čast 30letnice KPJ in za 1. maj. V tem tekmovalju so dosegli lepe uspehe. Proizvodni plan za april so presegli za 5,16%.

Rudarji v Golešu so izpolnili proizvodni plan sive rude (magnezita) dva dni pred rokom. Prav tako so tudi rudarji v Treptci izpolnili plan za april dva dni pred rokom.

V rudniku Jelašnjici so organizirali tekmovalje med izmenimi in posamezniki in mehanizirali proizvodnjo za 60%.

V timskih rudnikih uvajajo nove metode dela na odkopih. Odkopavanje premoaga na širokem čelu so že uvedli v rudniku Bogovinji. Pripravljajo se na novo delovni način tudi v obratu Kukuljevičev premoagovnika v Rtanju. V rudniku Lubinica so začeli namesto odkopa širokega čela, ki ne ustreza njihovim razmeram, koncentrirati delo z mehanizacijo in mehaniziranim odvozom.

Tako se rudarji pripravljajo z mehanizacijo dela in izpolnjevanjem mesečnih planskih nalog na čim uspešnejše izpolnjevanje plana v drugem četrtletju letošnjega planskega leta.

ga je madžarski oficir fizično napadel s tem, da ga je tepel po obrazu. 17. marca je severozahodno od vasi Turjanci madžarska obmejna patrola naletela na jugoslovanško patrolo in jo napadla s kumenjem brez vsakega razloga. Jugoslovanška patrola na to ni reagirala. Drugi dan so madžarski granicirji izstrelili tri izstrelke na jugoslovanško ozemlje z madžarske carinarnice blizu železniške proge Budimpešta—Subotica. 18. marca so madžarski granicirji jugozahodno od vasi Džale izstrelili izstrelke na jugoslovanško mejo v oddaljenosti 200 m. Istega dne so madžarski organi izvedli v tej vasi tudi druge podobne provokacije. 24. marca je neko madžarsko letalo v višini 700 metrov priletelo z Madžarskega na jugoslovanško ozemlje iz smeri Bacsalmas, krožilo nad našim ozemljem, nato pa se spet vrnilo na Madžarsko.

Prav tako kot v marcu so tudi v aprilu madžarske oblasti nadaljevale s provokacijami na naši meji. 2. aprila so z madžarske carinarnice na obmejnem prehodu Bajmok—Madraš izstrelili iz avtomata 25 izstrelkov, ki so padli na naše ozemlje. 12. aprila sta jugoslovanška granicirja Atila Šabanović in Miloš Matijević vozila hrano proti Centibi po patrolni stezi, ki je okrog 50 m oddaljena od mednarodne ceste in ki jo uporabljajo madžarski in jugoslovanški granicirji. Toda, ko so jugoslovanški granicirji bili okrog 50 m od mednarodne ceste, jih je ustavila madžarska patrola z vzklikom »Stoj, položi orožje!«. Nato pa je začela nanje streljati.

Cepprav je jugoslovanško poslanstvo v Budimpešti obveščalo vlado republike Madžarske o vseh teh incidentih, ni dobilo niti enkrat odgovora na svoje note. Madžarska vlada ni ukrenila ničesar, da bi prenehali incidenti in provokacije na jugoslovanški meji. V istem času ni mogla madžarska vlada niti enkrat sprovoirati naših obmejnih organov.

Ob priliki incidenta na jugoslovanško-madžarski meji dne 25. aprila t. l. je ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ vložilo preko našega poslanstva v Budimpešti odločen protest. Toda doledana informbirojevski gonji, ni madžarska vlada niti tokrat odgovorila na jugoslovanško noto. Madžarska vlada pač ni imela in nima kaj odgovoriti, razen da prizna svojo krivdo in odgovornost pred jugoslovanškim in madžarskim narodom.

Živahnost na gradbiščih zadružnih domov v murškošoboškem okraju

PROSENJAKOVCI

Pomlad je poživila delo na gradbiščih zadružnih domov v murškošoboškem okraju. Ponekod so pričeli z delom že pozimi. Tako v Cepincih, Dokležovju in drugod. V Cepincih so v prvomajskem tekmovalju končali z notranjo opremo doma, v Dokležovju pa so dogradili zadružni dom v surovem stanju. Graditelji zadružnih domov tekmujejo in nekatera gradilišča dosegajo zelo lepe uspehe.

SALOVCI

V prvomajskem tekmovalju se je razgibalo delo okrog gradbišča zadružnega doma v Salovcih. Tu so šele letos pričeli z gradnjo. Gradijo prav vsi, frontovci, člani mladinske organizacije in sindikatov, žene. Razporedili so se v več delovnih brigad, ki medsebojno tekmujejo. Največ uspehov dosega frontna brigada iz Salovca. V prvomajskem tekmovalju so opravili graditelji zadružnega doma v Salovcih 1770 prostovoljnih delovnih ur. Zbrali so nad 30.000 zidakov, ki so jih dobili z rušenjem starih, neuporabnih zgradb. Posekali so že ves za zidavo in ostrejšje potreben les. Tega lesa je okrog 100 kubikov. Poleg tega so zmanjšali denarne izdatke za 28.000 dinarjev.

MARKOVCI

Tudi tu so začeli graditi. Fronta vključuje v gradnjo vse množične organizacije v vasi. V devetdnevem tekmovalju pred 1. majem so vložili v gradnjo zadružnega doma 2140 prostovoljnih delovnih ur. Največ so prispevali frontovci, takoj za njimi pa so mladinci.

V prvomajskem tekmovalju je bilo izkopanih in prevoženih 128 m³ za temelje in kletne prostore. Pričeli so že z betoniranjem temeljev, za kar je porabljenih 158 kubikov betona. Na gradbišču so navozili 100 kubikov gramozu, prav tako so iz lokalnih virov pripravili 14 kubikov žaganih desk. Pri dovažanju materiala na gradbišče so organizirali prevozne brigade, ki uspešno sodelujejo.

HODOS

Na Hodošu so pričeli z zidavo zadružnega doma že v lanskem jeseni. S pričetkom zime je delo nekoliko zastalo. Gradnjo so v lanskem letu precej zavirali vaški veljaki in reakcionarji, ki jim nikakor ni šlo v račun, da vas gradi svoj zadružni dom, nekoliko pa tudi nedelavnost gradbene uprave.

V delo je sedaj vključena vsa vas. Pomagajo tudi pionirji. Z zidarskimi delci so že končali, prav tako stoji vrh zidov že tudi ostrejšje. Čakajo le strešne opeke in še nekaj manjših del, nakar bodo dom odprli.

Precejšnje uspehe so dosegli v prvomajskem tekmovalju. Organizirali so delo po brigadnem načinu. Dnevno je delalo na gradbišču 20 do 30 frontovcev in 10 zidarskih delavcev ter 5 do 7 tesarjev. Prevozne brigade so napravile dnevno do 15 prevozov.

Danes zadnji množični pregled setvenih površin

Ob koncu setve je treba natančno ugotoviti, koliko smo posejali in kako izpolnili setveni plan po posameznih kulturah. Imeti moramo popoln pregled nad opravljenim delom. Danes, 8. maja, bo množični pregled setvenih površin po okrajih. Ker je to zadnji pregled ob koncu pomladne setve, mora imeti še tem bolj množičen značaj in biti kar najbolj skrbno pripravljen. Na podlagi ugotovitev množičnega pregleda bo mogoče še marsikaj popraviti v zadnjih dneh setve. Odkriti bo mogoče zadnji ogroženi sektor in še precej bolje izpolniti setveni plan. Zlasti moramo biti pozorni, ali je bil povsod izpolnjen plan za industrijske rastline — predvsem oljnice.

Ljudski odbori so si pri prvem pregledu pridobili precej izkušenj, ki jih bodo mogli zdej s pridom uporabiti. Odbori pa, ki pred tednom niso dobro pripravili množičnega pregleda, imajo zdej zadnjo priliko, da preprečijo vsaj največjo škodo.

Vsi okrajji v Sloveniji so ogroženi pred nevarnim škodljivcem krompirja, koloradskim hroščem. Hkrati ob množičnem pregledu setvenih površin bo treba zdej prvič kar najbolj skrbno pregledati krompirišča, zakaj zdej bo hrošč začel prihajati iz zemlje. Letošnji boj s tem najnevarnejšim škodljivcem na naših poljih bo moral biti najostrejši in najbolj organiziran, da bomo hrošča končno popolnoma zatrli.

Današnji pregled bo zares uspešen tam, kjer bo sodelovalo čim več najboljših aktivistov, zavednih malih in srednjih kmetov in zadružnikov. Pregledati je treba vestno vse površine, ne glede na sektor. Ševeda pa ne gre zgolj za pregled, da bi s številskimi ugotovitvami, kako smo izpolnili setveni plan. Glavni namen pregleda je, da

»15. maja bomo odprli zadružni dom,« tako trdijo Prosenjakovčani. Verjetno bo res tako. Zidovi so zidani že tik do ostrejšje. Pripravljajo lesno konstrukcijo.

V obmejnih Prosenjakovcih, kjer prebiva madžarska manjšina, bodo zgradili velik zadružni dom, ki bo eden najlepših in največjih v vsem okraju. Pomagajo tudi sosednje vasi. Zelo se je obnesel tudi tu brigadni načelnik dela. Formirani imajo 7 prostovoljnih frontnih brigad. Tri so iz Prosenjakovcev, ostale pa iz sosednjih vasi.

Precej težav so imeli zlasti z lesom, ker je bilo težko dobiti primarne dimenzije lesa za tramovje, ki je potrebno v domu. Za dovoz materiala na gradbišče so formirali tri posebne prevozne brigade, ki so ob določenih dneh dovažale na gradbišče potreben material. Sedaj gre delo že proti koncu. Pripravljajo se na otvoritev. Ob otvoritvi bodo prosenjakovske zadružne občalske kulturne skupine SKUD »Stefan Kovač« iz Murske Sobote.

TISINA

Prebivalci vasi Tišina in Tropovci grade skupno svoj zadružni dom. Gradbišče Tišina je bilo v lanskem letu eno najslabših. Toda letos se je poboljšalo.

Sedaj betonirajo temelje. Opeko že že navozili na gradbišče, tako da bodo lahko takoj po končanem betoniranju pričeli z zidanjem.

GRADISCE

Že v lanskem jeseni, tik pred zimo, ko so v Gradiscu ob Muri pričeli graditi zadružni dom, so Gradiscani napovedali tekmovalje sosednemu gradbišču Tišina. Tudi letos tekmujejo. Gradiscani so pričeli z gradnjo malo prej, kot njihovi sosedji, zato so z delom tudi nekoliko pred njimi. V teh dneh se že končali z betoniranjem in pričeli z zidavo. Še pred zimo hočejo imeti svoj zadružni dom v surovem stanju dograjen in pokrit.

ZENAVLJE

Zenavljani so tekmovali s Čepinot. Le ti so jih nekoliko prehiteli. Toda tudi v Zenavljah uspešno potekajo dela v zadružnem domu. Zenavljani so prav tako že v lanskem poletju v surovem stanju dogradili svoj zadružni dom. Otvoritev zadružnega doma, ki bo že v svoji notranjosti v celoti opremljen, bodo imeli še pred koncem tega meseca.

Kakor lansko leto, tako tudi letos složno dela pri zadružnem domu vsa vas. Notranjost doma bodo opremili v veliki meri iz lokalnih virov. Veliko jim pri tem pomaga lastna mizarska delavnica, ki so jo namestili čez zimo v zadružnem domu.

Skoraj na vseh gradbiščih zadružnih domov v murškošoboškem okraju veje živahnost in vrvenje. Frontovci hočejo zadostiti dani obveznosti: čimprej dograditi vse zadružne domove, ki so bili v lanskem letu sezidani v surovem stanju, in dvigniti še ostale, ki jih gradijo letos.

—vj—

OB INCIDENTU NA JUGOSLOVANŠKO-MADŽARSKI MEJI

Madžarska vlada je odgovorna za posledice protijugoslovanške provokacije

Tanjug je pooblaščen sporočiti tole: 25. aprila 1949 ob 11.30 sta dva madžarska vojaka, ki sta se napotila od karavle »Martijev« proti karavli »Tvrtkovo«, pri mejniku št. 16 prišla 20 metrov daleč na jugoslovanško ozemlje. Iz dveh vojakov sestojata jugoslovanška patrola, ki je bila oddaljena od njiu 70 metrov, in je z mahanjem z rokami in čepicama pozivala, naj se vrne na madžarsko ozemlje. Ker se madžarska vojaka na pozive nista odzvala, se jima je začela jugoslovanška patrola bližati in ko ni bila več daleč od njiu, ju je glasno pozivala, naj se ustavi. Ceprav je ta poziv trikrat ponovila, se madžarska vojaka nista hotela ustaviti, marveč sta pripravila puški na strel. Nato je jugoslovanška patrola prehitela madžarska vojaka, započela streljati s puškama in ubila oba madžarska vojaka, ki sta padla na jugoslovanškem ozemlju 5 metrov od mejnika št. 16.

Istega dne, čez nekaj časa, je prišla na tisti kraj naša komisija, drugi dan, 26. aprila 1949, pa se je sestala mešana jugoslovanško-madžarska komisija in ugotovila, da se je dogodek odigral na zgolj opisani način. Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je 26. aprila 1949 izročilo poslanstvu republike Madžarske protestno noto zaradi kršitve ozemlja Jugoslavije.

Skupna komisija, ki se je sestala dne 26. aprila t. l. na kraju in v kateri so zastopali FLRJ major Jože (Janko) Anžič, kapitan Milan Morača in poročnik Nedeljko Sladić, republiko Madžarske na major Bela Sireki, major Gyula Szabo in poročnik Ferencz Nalaz, je v zvezi z incidentom, ki se je pripetil pri mejniku

št. 15 dne 25. aprila 1949, sestavila zapisnik, ki so ga lastnoročno podpisali jugoslovanški in madžarski člani mešane komisije in ki se glasi:

»Komisija je našla na kraju ubita dva madžarska vojaka, izmed katerih je prvi ležal 4 metre, drugi pa 5 metrov od mejne črte na jugoslovanškem ozemlju.

Mešana komisija je zaelišala vojaka, ki sta sodelovala v incidentu in ki sta pred komisijo izjavila tole:

»Bila sva v patrolji in oddaljena sva bila od meje 70 m, ko sva opazila pri mejniku 16 dva madžarska vojaka, ki eta bila prekorajčila mejno črto. Bilo je ob 11.30 po našem času, po madžarskem času pa ob 12.30. Madžarskima vojakoma sva dajala z roko znak, naj se vrne in zapustita ozemlje FLRJ. Kljub temu je madžarska patrolja nadaljevala pot po jugoslovanškem ozemlju od mejnika 16 proti mejniku 15. Jugoslovanška patrolja je odšla proti mejniku 15 in se ustavila 15 m od mejne črte ter trikrat pozvala madžarska vojaka, ki eta bila 6 m daleč od nje: »Stojta, odložita orožje!« Madžarska patrolja se je obrnila z obrazom proti jugoslovanški patrolji in se začela umikati, obrnjena s hrbtom proti madžarskemu ozemlju in na strel pripravljene puški je namerila proti jugoslovanškima vojakoma. Videč to, sta začela jugoslovanška vojaka streljati in madžarska vojaka eta bila na mestu ubita.«

Zapisniku mešane komisije je priložena skica o incidentu, izdelana na podlagi zaelišanja jugoslovanških vojakov in kraja, kjer eta ležala ubita madžarska vojaka.

upajo oporekati niti madžarske oblasti, da se je incident dogodil na jugoslovanškem ozemlju.

V obrekovalni noti vlade republike Madžarske je tudi rečeno, da so jugoslovanški vojaki »iz pušk in avtomatov zahrbtno ubili« že ranjene madžarske granicirje in da si izjave jugoslovanških granicirjev nasprotujejo. Toda iz zapisnika, ki so jih podpisali člani madžarske komisije in iz ugotovitev madžarskega zdravnika dr. Ferenzija in jugoslovanškega zdravnika dr. Franca Stareta, je dognano, da je prvi vojak Jozsef Saldo, ki je ležal 4 metre od meje, imel 4 rane. Bil je trikrat zadet s predaj in strelom, enkrat pa v padajočem položaju; drugi madžarski vojak, Jozsef Monar, ki je ležal 5 metrov od meje, je imel sedem ran. Petkrat je bil zadet s predaj in strelom, dvakrat pa zadaj v padajočem položaju.

Ze v svoji noti z dne 23. februarja t. l. je jugoslovanško ministrstvo za zunanje zadeve opozorilo vlado republike Madžarske o skoraj vsakodnevnih obmejnih incidentih. Toda tudi po tem so madžarske oblasti sistematično povzročale incidente na naši meji. Madžarska vlada se ne more opravičevati, da ni vedela za provokacije svojih organov, ker je poslanstvo FLRJ v Budimpešti za vsak incident poslalo noto madžarskemu ministrstvu zunanjih zadev.

Da je madžarska vlada podpirala napetost na jugoslovanško-madžarski meji, kažejo tudi naslednje provokacije, ki so jih izvršili madžarski obmejni organi: 7. marca t. l. ko je jugoslovanški državlján Ignac Smetanin iz St. Marofa sekal drva v svojem gozdu v obmejni vasi Križnici, eta prišla dva madžarska vojaka in en oficir, prestopila na jugoslovanško ozemlje, preiskala Smetanina, pri čemer

Madžarski informbirojevci ter ostali njihovi bratje nimajo nobenih resnih argumentov, da bi prepričali svoje narode, kako Jugoslavija »izdaja« stvar socializma. Vsi njihovi današnji »argumenti« proti naši državi se razblinjajo kot milni mehurčki. Da bi na nek način prepričali madžarski narod in ostale narode demokratičnih držav o upravičenosti resolucije Informbiroja, so segli madžarski obrekovalci po novih »argumentih« — obmejnih incidentih, v upanju, da bodo na ta način, z jezuitskim ravnanjem, t. i. s prelitvo krvijo lastnih žrtvev, vzbudili sovražstvo madžarskega in ostalih demokratičnih narodov do Jugoslavije.

Vlada madžarske republike se ni v zadnjih dveh mesecih niti enkrat pritožila zaradi prestopkov naših obmejnih oblasti. Zato poizkuša sedaj ekriti pred svojim ljudstvom resnico o neljubem incidentu, ki se je dogodil 25. aprila. Madžarska nota, ki jo je jugoslovanško ministrstvo za zunanje zadeve zaradi njene žaljive vsebine odklonilo, so z velikim hrupom objavili v madžarskem tisku in v informbirojevskih tenciposih drugih držav. V tej noti je tendenciozno in lažno prikazana smrt dveh madžarskih obmejnih stražarjev.

V zapisniku skupne madžarsko-jugoslovanke komisije se ugotavlja, da je prišlo do incidenta po krivdi madžarskih granicirjev. Poleg tega se v madžarski noti trdi, da so jugoslov. granicirji iz maščevanja »premišljeno pripravili to nečloveško in za vojake neprimerno smrt«. Vsekdo, ki je pazljivo prebral poročilo in zdravniško pričevanje, se je lahko prepričal, da ne gre pri tem konkretnem primeru incidentu za slučajni prehod jugoslovanške meje, temveč da gre za novo surovo provokacijo na naši meji. Popolnoma je jasno, in tega si ne

Nevarnost Francovega režima za mir je toliko večja kolikor bolj ga podpirajo ZDA in Britanija

Je izjavil jugoslovanski delegat Vi. Popović v političnem komiteju Generalne skupšine OZN

New York, 7. maja (Tanjug). — Na petkovi seji političnega komiteja je govoril med razpravo o resoluciji Generalne skupšine iz leta 1946 glede Španije predstavnik FLRJ Vlado Popović, ki je rekel: »Že prej nismo dvomili, da so med delegacijami v Generalni skupščini zagovorniki Franca. In vendar se moramo začuditi zaradi nekaterih odkritih ter do neke mere cinčnih in surovih izjav v obrambo Franca na tem zasedanju Generalne skupščine.«

Jugoslovanski predstavnik je poudaril, da številni delegati iščejo razloge, da bi upravičili Francov režim in ga pokazali kot miroljubnega, da zastopajo politiko »nevmešavanja v notranje zadeve« Španije in izjavil, da ni fašizem v Španiji samo španski, ampak mednarodni problem, ki zahteva spoštovanje in posledno izvajanje že sprejete resolucije Generalne skupščine OZN o Francovi Španiji. Vendar pa, je poudaril Popović, številne države, med njimi ZDA, Velika Britanija, Francija in Argentina dejansko niso izpolnile priporočila Generalne skupščine. Sledeč zgledu teh držav je tudi veliko število drugih držav znova vzpostavilo normalne diplomatske stike s fašističnim Francovim režimom.

»Frankistična Španija,« je poudaril dalje Vlado Popović, »je tudi po Hitlerjevem zlomu resna nevarnost za mir in varnost. Vzdrževanje frankistične vlade v letih vojne, aktivna pomoč, ki jo je ta vlada dajala onim državam, španska vlada v izgnanstvu, s katero imajo številne države diplomatske stike, hkrati

pa tudi s Francovo vlado, dalje dejstvo, da je Francova Španija zatočišče stotih tisoč vojnih zločincev iz Nemčije in drugih držav, ki razvijajo aktivno fašistično delavnost — so dejstva, ki označujejo režim v Španiji kot fašistični režim, ki je resna nevarnost za mir in mednarodno varnost. Nevarnost, ki jo pomeni Francov režim za mir in mednarodno varnost, je toliko večja, kolikor bolj ga podpirajo v prvi vrsti ZDA in Velika Britanija.«

Popović je omenil številne in pogoste obiske visokih ameriških predstavnikov v Francovi Španiji. Pomen teh obiskov je jasno razviden iz dejstva, da je skoraj vsa najvažnejša španska industrija v ameriških rokah, da je Španija preprežena z železniškimi progami, letališči in pomorski oporišči z najmodernejšimi napravami, ki so jih zgradili Američani. Iz velikega števila letališč, njihove opreme in zemljepisnega položaja je jasno razvidno, da ta letališča niso potrebna maloštevilnemu španskemu letalstvu, ampak da imajo popolnoma vojaškostrateški pomen v okviru ameriških načrtov.

Leto velja tudi za vojaška pomorska oporišča.

Jugoslovanski delegat je končal: »Toda narodi niso pozabili in tudi nikoli ne bodo pozabili zločinov frankističnega režima pred vojno, med vojno in po vojni. Omenil sem nekaj primerov, iz katerih je razvidno, kakšni so gospodarski in vojaško strateški razlogi politike ZDA in Velike Britanije do Franca. To poudarjam zato, ker so to pravi razlogi, zaradi katerih niso uresničili resolucije iz leta 1946 in zaradi česar stavijo danes nekatere delegacije odkrite predloge za njeno razveljavljenje ter brez najmanjšega občutka sramu branijo Franca.«

Mi ne moremo biti ravnodušni nasproti temu dejstvu, OZN ima nalogo, da iztrebi fašizem in fašistično ideologijo v vseh oblikah. Generalna skupščina mora poskrbeti, da bo uresničeno njeno priporočilo, če se hočemo z dejanj, ne pa samo z besedami boriti proti fašizmu, ki je že enkrat pahnil človeštvo v krvavo vojno. Zato je delegacija FLRJ mnenja, da pomeni, poljska resolucija, ki je bila predložena v razpravo političnemu komiteju, tisti minimum, ki bi ga Generalna skupščina morala sprejeti, če hočemo dejansko, ne pa z besedami izdati ukrepe proti Francovemu režimu in pomagati španskemu ljudstvu, ki se bori za svojo osvoboditev izpod krvavega Francovega režima.«

V gozdarstvu še sedaj ne uporabljajo pomembnih racionalizacij, ki bi lahko precej pospešile izpolnjevanje plana

Sto in sto gozdnih delavcev se dan za dnem bori, da bi izpolnili plan v gozdarstvu. Njim se bodo zdaj pridružile še frontne brigade, ob nedejnih pa tisoči prostovoljcev, samo da bo plan pravočasno izpolnjen. Toda ni dovolj le drevje posekati. Les je treba spraviti do cest in zvoziti na postajo. Prevoz lesa iz gozdov ali nakladišč pa je pri nas ozko grlo. Izpolnjevanje plana prevoza lesa zaostaja za sečnjo.

Kako bi naj čim bolj pospešili spravilo in prevoz lesa? Odgovor bi bil preprost, če bi odgovarjali samo »teoretično«. Rekli bi: povečati je treba število kamionov za prevoz lesa; zaposliti moramo več voznikov in delavcev!

Boj za zgraditev socializma pri nas pa terja, da odgovorimo na podobna vprašanja: Kako bi bilo mogoče opraviti to delo z manjšo porabo delovnih moči in proizvodnih sredstev — čim prej in čim boljše? Vemo, da ni mogoče kratkoma povečati števila kamionov, šoferjev, nakladalcev ter tudi ni vseeno, koliko goriva porabimo, kakšni so stroški za vzdrževanje vozil. Gre torej za čim popolnejšo izkoriščanje zmogljivosti kamionov, ki jih imamo. To pa pomeni, da moramo uvesti čim bolj racionalno organizacijo dela ali z drugimi besedami: delo je treba racionalizirati, uvesti boljše, nove delovne načine. Delo je treba pospešiti in olajšati. Les moramo izvažati iz gozdov hitreje in ob manjšem trudu.

Kako velikanega pomena utegeje biti posamezni racionalizatorski predlogi v gozdarstvu, sprevidimo iz primera zložljive nakladalne naprave (»rampe«) po zamisli inž. Fr. Rainerja in konstrukciji M. Pengova. O tej napravi je časopise že večkrat poročalo. Nova nakladalna naprava bi mnogo pripomogla ter bi bilo nujno, da bi jo začeli kar najširše uporabljati v gozdnih gospodarstvih.

Zakaj je potrebno, da uresničujemo najhitreje takšne racionalizatorske predloge? Nova nakladalna naprava omogoča: popolno izkoriščanje zmogljivosti kamionov; varovanje vozila ter zato prihranek pri popravilih (vozilo ne trpi pri nakladanju); ne potrebujemo toliko šoferjev in nakladalcev. Zato pa prihranimo mnogo, ker nam ni treba uvažati toliko kamionov. Toda glavno ni prihranek sam na sebi, ampak, da je mogoče pospešiti prevoz lesa ter odpraviti ozko grlo v izpolnjevanju plana za gozdno proizvodnjo.

Do 1. maja bi bilo treba začeti v Sloveniji uporabljati nakladalno napravo na 50 nakladališčnih gozdnih gospodarstvih v Sloveniji. Skupno so začeli aprila graditi 67 nakladalnih naprav. Uporabljali pa so jo le na žagi na Verdu, kjer so tudi prvo izdelali in preizkusili. Toda zakaj nova naprava, ki zelo pospeši nakladanje lesa na kamione, še ni bila do 1. maja nikjer drugje v obratu? Nevednomo ne zaradi tega, ker bi ne bila priporočljiva. Poskusi so pokazali, da nakladanje traja 2 do 3 minute ali največ četrte ure. Nakladanje brez priprave pa traja povprečno 75 minut. Zaradi pospešenega nakladanja se zmogljivost kamionov poveča za 100 do 300%. To pa je največjega pomena za naše sedanje razmere, če ne upoštevamo nobenih drugih prednosti. Vsekakor pa je treba upoštevati, da prihranimo tudi mnogo delovnih moči, ki nam jih prav tako primanjkuje. Sprevidimo torej, da so takšna proizvodna sredstva zelo velikega pomena za izpolnjevanje planskih nalog. Čim več novih nakladalnih naprav bo mogoče uvesti, tem večja bo korist in lažje bomo izpolnili plan.

Koliko takšnih nakladališč, kjer bi kazalo nakladati hlode z novo napravo, je v Sloveniji? Koliko hlodov mora nakladališče imeti najmanj, da kaže postaviti napravo? Računi kažejo, da bi kazalo nakladalno napravo postaviti že na nakladališču, kjer je 50 kubičnih metrov lesa. — Zdaj stavijo nakladalne naprave na 67 nakladališčnih gozdnih gospodarstev. Na nobenem teh nakladališč ni manj kakor 2000 kub. m lesa, na enem pa ga je celo 40.000 kub. m. Čim boljša je organizacija dela na nakladališču, tem bolj se obnese nakladalna naprava tudi pri manjši količini lesa.

Da pred 1. majem niso še začeli uporabljati nakladalnih naprav, ampak so jih šele izdelovali, si moramo torej razlagati z drugimi vzroki, ne pa, da je nova naprava neuporabna. Vse premalo pozornosti so ji posvetili in se je k njeni uvedbi pristopilo preveč birokratsko. Najprej je bilo treba seveda z iznajdbo seznaniti direktorje gozdnih gospodarstev (kar so storili 22. marca). Hkrati so se morali z iznajdbo seznaniti tesarski mojstri kot uresničevalci zamisli. Potem je bilo treba razmisliti načrte, ki so bili narejeni in razdeljeni v začetku aprila, itd. Dejansko pa moreta dva delavca napravo narediti v desetih do štirinajstih dneh. Značilno je, da so napravo takoj pravilno ocenili v LR Srbiji, kjer so jo začeli uvažati v največjem obsegu. Zdaj bodo sledile tudi druge ljudske republike. Dne 28. aprila je bil v Sloveniji sestanek zastopnikov gozdarstevskih ministrstev iz drugih ljudskih republik; seznanili so se z iznajdbo, jo proučili in potem prenesli načrte domov, da bodo napravo začeli uvažati povsod (v prometu, gradbeni stroki, ne le gozdarstvu in lesni industriji), kjer jo je mogoče s pridom uporabljati.

Seveda je treba povečati veliko pozornost tudi vsem drugim racionalizatorskim predlogom v gozdarstvu. Tako so na področju breziškega gozdnega gospodarstva po dolgih mesecih uresničili zamisel tako imenovane ruske lesene železnice za prevoz lesa. Ta »železnica« je domala popolnoma lesena — od vozovnic do tirnic. Zelo je primerna za prevoz lesa na mehkem, močvirnatem terenu, najbolj v nižinskih legah.

Zdaj preizkušajo žični žerjav po zamisli tov. Kostnapla, S to napravo na motorni pogon bo mogoče pobirati les v gozdu in ga prenašati do nakladališča. Žični žerjav nadomesti na dan 20 do 30 voznikov, hlode dviga in prenaša.

Nujno je tudi potrebno, da čimprej racionaliziramo delo v lesnih skladiščih, kjer je treba sortirati les in prirediti sortimente. Delo na mnogih skladiščih je še sila primitivno. Ne uporabljajo nič motornih žag. Vendar pa slaba organizacija dela v skladiščih in na nakladališčih ni največje zlo, dokler ne zavira obične prevoza ali odvoza. Ozko grlo je predvsem spravilo in prevoz lesa iz gozdov. Zato moramo posvetiti največjo pozornost vsem ukrepom, ki morejo pospešiti predvsem prevoz in spravilo. Zlasti moramo izboljševati mehanizacijo ter uvažati nove vrste žilnic. V ta namen zdaj proučujejo tudi eno hrvatskih žilnic za prenos lažjih gozdnih sortimentov.

Racionalizatorje čaka še mnogo dela. Njihovo delo bo rodilo popoln uspeh, če jim bomo nudili največjo pomoč, njihove predloge takoj skrbno proučevali in nemudoma uvažali, brž ko se izkažejo dobri. Z izpolnitivno birojev in uprav za pospeševanje proizvodnje zdaj odpravljamo pomanjkljivo organizacijo in malomaren odnos do racionalizacijskih vprašanj.

NOV KITAJSKO V PREDMESTJU ŠANGHAJA

New York, 7. maja. Radio New York poroča, da je po sporočilu kitajske nacionalistične vlade kitajska vojska prodrla v predmestja Šanghaja, kjer se vodijo ostre borbe. Šanghaj, ki leži ob ustju Modre reke, je največje mesto Kitajske.

Normalizacija komunikacij v osvobojeni Kitajski

Peking, 7. maja. Agencija Nova Kitajska poroča: Kitajski delovni ljudje dosegajo vsak dan pomembne uspehe pri obnovi porušeneh zvez. V osvobojenih delih Kitajske so doslej uspešili za promet nad 8000 milj železniških prog, in sicer okrog 6500 milj v Mandžuriji, 1500 milj pa v severni Kitajski. Do začetka meseca junija bodo obnovili še 2000 milj prog.

Pomembne uspehe so dosegli tudi pri obnovljanju telefonsko-brzojavnega omrežja. Te dni so znova vzpostavili telefonske in brzojavne zveze med Nankingom in 50 drugimi mesti osvobojene Kitajske.

Z VSEGA SVETA

LONDON. — Stavka rudarjev v Lancashiru se še nadalje širi. Danes stavka še okrog 24.000 rudarjev. Ne obratuje 20 rudnikov. Dnevna izguba dosega 24.000 ton premoga. Razen tega so se priključilo stavki solidarnosti s kanadskim sindikatom pomorščakov večje število delavcev. Delavci v dokih New Port so odklonili, da bi raztovorili aluminij s kanadske ladje Montreal City. Na svojem sestanku so sklenili, da bodo vsi pristajališki delavci prenehali delati, kar dejansko pomeni, da bo ustavljeno vsako razkladanje ladij.

RIM. — Italijanski tisk piše, da življenjski stroški v Italiji stalno naraščajo. V primestju v februarju l. 1949. se je indeks stroškov za življenjske potrebščine delavske družine povečal za 300 točk in dosegel višino 5.000 točk (še vzamemo za podlago indeksi 100 leta 1938). V primeri z januarjem l. 1949. so narašale ome mesu za 30 do 40%, olju in ostalim masloobom pa 15 do 20%.

RIM. — Te dni je bila v Rimu sklenjena trgovinska pogodba med Italijo in zapadno omo Nemčije. Po tej pogodbi se je Italija zavezala, da bo izvažala v Zapadno Nemčijo celo tisto blago, ki ga mora uvažati iz drugih držav in plačevati v dolarjih. Gospodarski list »24 ores« napada to pogodbo in ugotavlja, da bo še poslabšala ekonomski položaj Italije.

BOMBAY. — Associated Press poroča, da so bile pred poslopijem predsedstva vlade v Bombayu demonstracije žena, okrog in sorodnikih številnih aretiranih komunistov, ki so pričeli v zaporu gladovno stavko. Demonstranti so zahtevali izpustitev zaprtih komunistov. Policija je aretirala 15 žena. Komite za pomoč zaprtim komunistom je sporočil, da bo pričelo z gladovno stavko še 150 jetnikov. Hkrati so na sedežu Komunistične partije Indije spustili zastavo na pol droga zaradi smrti Ganapatija, ki so ga obesili v Malaji.

FENJANG. — Radio Fenjang prenaša uradno poročilo informacijske urada korejske ljudske demokratične republike, da se je prvi bataljon 8. polka 6. brigade, ki je bil v sestavi vojske marionetne vlade Sin Man RiJa 5. maja uprl in prešel z vso bojno opremo v Severno Korejo. Iati dan se je uprl tudi drugi bataljon tega polka, ki je tudi prešel z vso vojaško opremo na področje Imce v Severni Koreji.

Stoletnica naših železnic

Jeseni bodo naše železnice slavile stoletni jubilej, odkar tečejo po slovenski zemlji. Ta obletnica se sicer ne krije docela s podatki iz analov, vendar pa se precej natanko ujema z zgodovinskimi časom, ko je prvi vlak pripeljal v Ljubljano. Pri tako pomembni priložnosti pa ne gre toliko za obujanje spominov na posamezne faze prvih železniških gradenj pri nas, ampak mnogo bolj za pregled vsega stoletja gospodarskega, kulturnega in političnega življenja med Slovenci, ki so nanj imele svoj viden vpliv tudi železnice.

Proslava ob tem redkem jubileju bo organizirala direkcija za eksploatacijo železnic v Ljubljani z raznimi posebnimi prireditvami (predavanji, razstava itd.), hkrati pa bo izdala tudi poseben jubilejni zbornik, v katerem hoče čim verneje prikazati razvoj železnic pri nas, in sicer ne samo

po tehnični strani, marveč tudi glede na kulturni in politični dvig našega ljudstva.

V zvezi s to proslavo vabi odbor za proslavitev stoletnice pri železniški direkciji v Ljubljani vse ustanove in posameznike, ki hranijo kakršno koli gradivo za izpolnitev jubilejnega okvira v sliki ali besedi, naj ga za to priložnost časoma dajo v uporabo prirediteljem proslave. Predvsem naj velja ta poziv bivšim železničarjem, ki bi iz svojih lastnih spominov lahko marsikaj prispevali za izpolnitev zbirke dokumentarnega gradiva iz minulih desetletij obstoja železnic v Sloveniji.

Vse predloge, dopise itd. naslavljajte na »Odbor za proslavo stoletnice železnic pri DEZ, Ljubljana, Kolodvorska ulica 39«.

Odbor za proslavo stoletnice železnic

Brzojavka maršalu Titu sindikalne podružnice predstavništva Jugoslavije v Parizu

Pariz, 7. maja (Tanjug). Sindikalna podružnica predstavništva FLRJ v Parizu je imela svojo letno skupščino. Na skupščini so pregledali doseganje delo podružnice, določili načrt za bodoče delo ter izvolili novo upravo. S skupščino so poslali ob enodusnem odobravanju maršalu Titu naslednjo pozdravno brzojavko:

»Z letne skupščine sindikalne podružnice pri predstavništvu FLRJ v Franciji, Vam, voditelju graditve socializma v naši državi, pošiljamo najpriskrbnejši pozdrav. Na tej skupščini smo pregledali naše dosedanje delo, ugotovili uspehe in pomanjkljivosti ter sklenili, da bomo v prihodnje še z večjo vneto izpolnjevali naloge, ki jih postavljata pred nas naša

Partija in naša vlada, da bomo neumorno širili resnico o naši socialistični demovini v svesti, da bomo z borbo proti klevetam in lažem zoper našo državo prispevali svoj delež k vzpostavitvi pravih odnosov med socialističnimi državami in krepitvi mednarodnega delavskega gibanja. Naša najgloblja in najiskrenejša želja je, da nas Vi, tovariši Tito, složno z našim herojskim Centralnim komitejem privedete do zmage socializma v naši državi. Ta zmaga bo hkrati tudi zmaga pravilne linije naše Partije pri upostavljanju pravih odnosov med socialističnimi državami.«

S skupščine so poslali brzojavko osrednjemu odboru Zveze sindikatov Jugoslavije.

Wallace obsodil atlantski pakt v zunanjepolitičnem odboru amerikega senata

Washington, 7. maja. Tass poroča: Bivši podpredsednik ZDA Henry Wallace je v imenu napredne stranke v zunanjepolitičnem odboru senata obsodil Severnoatlantski pakt.

Wallace je poudaril, da si Sovjetska zveza ne more razlagati severnoatlantske zveze drugače kot tako, da gre za napadalni načrt ZDA. Če od vzamemo paktu vse pravniške lepe besede, ostaja samo načrt za ustvaritev vojaških in letalskih oporišč ob mejah Sovjetske zveze, za ustvaritev generalnega štaba na evropski celinii,

oborožitev zapadne Evrope in njeno preusmeritev na vojui tir, je rekel Wallace.

Poudaril je, da bo atlantski pakt povečal težave zapadnoevropskih držav in jim vsilil nevzdržno breme oboroževanja, ki jih bo prisililo, da bodo morali omejiti svoje socialne programe, hkrati pa bo to poslabšalo življenjski standard. Prav tako je Wallace poudaril, da pomeni atlantski pakt povečano ameriško vojaško vmešavanje v notranje zadeve drugih držav z metodami, ki jih ZDA uporabljajo v Grčiji.

Izjava predstavnika grške demokratične vlade

Praga, 7. maja. (Tanjug.) Praški tisk poroča, da je postal minister za pravosodje časne demokratične vlade Svobode Grčije Miltiades Porfirogenis, ki je sedaj v Pragi, predsedujočemu dr. Evatu na Generalni skupščini OZN s posredovanjem češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Clementisa pismo, v katerem so izraženi predlogi časne vlade za vzpostavitev miru v Grčiji. V pismu se pozdravlja Evatova pobuda za pomiritev Grčije in izraža pripravljenost predstavnikov demokratične Grčije, da sodelujejo v tej akciji.

Po poročilih tujih agencij je minister Porfirogenis izjavil v Pragi, da je časna demokratična vlada Svobodne Grčije predlagala OZN vzpostavitev miru v Grčiji zaradi tega, ker veruje, da bodo privedla pogajanja štirih sil o vprašanju Berlina in Nemčije do miru v vsej Evropi. Porfirogenis je nato pristavil, da grški demokrati ne bodo nasprotovali ameriški pomoči Grčiji, če se bo za to izreklo grško ljudstvo na svobodnih volitvah, ki bi se izvedle pod nadzorstvom OZN, če neodvisnost Grčije ne bi bila pod nadzorstvom in če se ta pomoč ne bi dajala za podpiranje državljanske vojne v Grčiji.

Atenska sodišča obsojajo na smrt grške patriote

Atene, 7. maja. AFP poroča, da je obsodilo monarhofašistično preko sodišče v Atenah 6. maja na smrt dva grška rodoljuba, ki sta bila obtožena zaradi sabotaže. Na razpravi proti skupini antifašistov je izreklo preko sodišče v Atenah 11 smrtnih obsodb in 5 kazni na dosmrtno ječo.

Poljsko-švedski trgovinski odnosi

Varšava, 7. maja. Agencija PAP poroča, da so od 3. marca v Stockholmu v teku poljsko-švedska trgovinska pogajanja. Ker sporazum glede vseh vprašanj še ni bil dosežen, je bil podpisan protokol o nadaljevanju trgovinskega in plačilnega sporazuma iz leta 1947 za tri mesece. S tem sporazumom bo medsebojna trgovinska izmenjava zelo povečana, in sicer tako glede vrednosti kakor glede količine v primeri s predvojnimi trgovinskimi sporazumom.

Namestniki zunanjih ministrov bodo prekinili svoje delo

London, 7. maja (Tanjug). Namestniki zunanjih ministrov so od začetka londonskega zasedanja od 18 spornih členov rešili samo enega. Ameriški predstavnik Reber je predlagal, naj bi prekinili zasedanje in določili datum za novi sestanek namestnikov zunanjih ministrov. Britanski in francoski predstavnik sta podprla predlog ameriškega predstavnika.

Predstavnik Sovjetske zveze Zarubin je predlagal, naj bi namestniki še nadalje razpravljali in skušali doseči soglasje o nekaterih spornih členih pogodbe. Ker predstavniki zapadnih sil niso sprejeli sovjetskega predloga, je veleposlanik Zarubin izjavil, da ni mogoče razpravljati o določitvi datuma za obnovitev dela namestnikov zunanjih ministrov. Slednjic so sklenili, da bodo obravnavali na prihodnji seji namestnikov, ki bo v torek, vprašanje, kdaj se bodo znova sestali.

Nacistični elementi v Avstriji se organizirajo

Dunaj, 7. maja. (Tanjug.) V zvezi s pripravami za bližnje parlamentarne volitve so se v Avstriji pričele pojavljati nove politične stranke, ki zbirajo pod pokroviteljstvom ljudske stranke nacistične elemente. Tako je dovolilo ustavno sodišče med drugim delovanje »Zveze ustavi vestih Avstrijcev«, ki je bila svojevčasno prepovedana zaradi svojih zvez z neonacističnim gibanjem na Štajerskem. Zveza se že pripravlja na ustanavljanje svojih organizacij po vsej Avstriji, v bližnji bodočnosti pa bo sklicala svojo ustanovno skupščino v Gradcu.

BEJRUT. — Tass poroča, da je libanonski parlament ratificiral sporazum s francosko petrolejsko družbo o agrardivi rafinerije nafte v bližini Tripolisa. Ta družba ima na razpolago akcije družbe »Iraq Petroleum Company« in akcije rafinerije nafte v Tripolisu. Proti ratifikaciji sporazuma je nastopil poslanec Sami Sahl. Poudaril je, da so pozori tega sporazuma v nasprotju s konstitucijsko določbo, ki določa, da se konstitucijske akcije ne smejo dati za družbo. Ugotovil je tudi, da so tuje družbe v Libanonu dejansko gospodarji te države. Sahl trdi, da prihajajo v Libanon strokovnjaki pa tudi delovna sila, zaradi česar mora libanonska mladina odhajati drugam, da si poišče zaposlitev.

PROSLAVA PETLETNICE II. KONGRESA USAOJ V DRVARU IN BEOGRADU

V spomin na II. kongres USAOJ-a so priredili v Drvaru, kjer je ta kongres zasedal pred petimi leti, 2. maja slavnostni miting.

Več sto mladincev, pionirjev in starejših ljudi iz mesta in okolice se je zbralo z zastavami in prepevajot borbene pesmi k praznovanju te petletnice, dneva, ki je bil taktar za nadaljnjo osvobodilno borbo mladine in vsega našega ljudstva v tem kraju velikanskega pomena.

Miting je začel sekretar okrajnega komiteja Ljudske mladine Drvara Djuro Popović, ki je dal besedo članu CK Ljudske mladine Jugoslavije Miči Rakuću. Kot eden izmed udeležencev zgodovinskega kongresa USAOJ-a je Rakić govoril o tistih dneh, ko se je v Drvaru, še med borbami s sovražnikom, vršil

kongres. Spomnil je mladino na pomen kongresa USAOJ-a, ko je bila vpostavljen zveza z mladino drugih dežel in ko je mladina Jugoslavije dobila priznanje za svojo požrtvovalnost v borbi proti fašizmu.

Govorec o klevetniški resoluciji Informbiroja je Rakić poudaril pomen naše ljudske revolucije ter primerjal napore naših narodov in napore mladine z delanjem v vojni proti fašizmu tistih, ki novo Jugoslavijo zdaj napadajo in skušajo znatno celo veličino naših žrtev v osvobodilni borbi podjarmljenih evropskih narodov.

Za Rakićem je govoril sekretar Okrajnega komiteja Partije Bogdan Pečanec. Tudi on je poudaril odločnost naših narodov in naše mladine, da bodo pod vodstvom Partije in tovariša Tita korakali do zmage socializma v naši deželi.

Z mitinga so bile poslane pozdravne brzojavke maršalu Titu, CK LMJ in CK LM Bosne in Hercegovine.

Na pravni fakulteti v Beogradu je Cen. komite Ljudske mladine Jugoslavije v petek popoldne priredil za aktiv mladinskih voditeljev v Beogradu slavnostno konferenco, posvečeno peti obletnici II. kongresa USAOJ-a v Drvaru.

Dvorana je bila slavnostno okrašena in pozornost je vzbujal zlasti velik plakat iz časov II. kongresa, s katerim se mladina Jugoslavije zavezuje, da bo dala vse sile za ljudstvo, za Partijo in za Tita.

Plan pogodb in setve industrijskih rastlin moramo izpolniti

Pomladanska setev se približuje koncu. To velja tudi za setev industrijskih rastlin. Vendar so mogoči še ukrepi, da bomo plan za sklepanje pogodb in setev industrijskih rastlin izpolnili.

Sklepanje pogodb industrijskih rastlin traja že skozi več mesecev in vendar še ni zaključeno. Vzrok je v tem, da se kmetje branijo podpisovati pridelovalne pogodbe za industrijske rastline z različnimi izgovori. Odpor proti sklepanju pogodb se kaže najbolj pri močnejših kmetih, medtem ko srednji in manjši kmetje vseeno posevke sončnic ali buč ali manjših površne repice, lana itd. navadno radi kontrahirajo. Odkupni pogoji, zlasti za oljna rastlina, so za pridelovalce ugodni.

Vsejemu pridelovalcu je dano na izbiro, da zamenja pridelavec oljnih semen za olje ali da pridelavec proda po vezanih cenah. To velja tudi za velike posestnike. Pridelovalci lanu pa po novi Uredbi lahko za vsakih 100 kg oddane lanene slame s semenom dobijo po 1 m platna na bone, po državnih vezanih cenah.

V mnogih primerih se je pokazalo, da so kmetovalci na površinah, ki so bile določene za setev industrijskih rastlin, posejali že jeseni in manjši pšenico. Več primerov je v radgoneskem okraju, medtem ko so v poljčanskem okraju na zemljišču, ki je bilo namenjeno za industrijske

ake rastline, posejali po večini oves. Vsi okrajni odbori morajo ukreniti, da bodo popolnoma zagotovili izpolnitev okrajnega plana kontrahate in setve industrijskih rastlin.

Z mobilizacijo širšega terenskega aparata zdaj sklepajo pogodbe in kontrolirajo setev industrijskih rastlin po vsej Sloveniji. Po poročilih s terena so nekateri okrajni dosegli že prav lepe uspehe, n. pr. Ljutomer, kjer so sklenili pogodbe za sončnice do 90% plana, za buče pa do 84%. Tudi setev v tem okraju dobro napreduje. Večje težave ima aktiv radgoneskega okraja, kjer so kmetje uporabili površine, določene za setev industrijskih rastlin, v druge namene. Okrajni odbor je pomnožil svoj aktiv tako, da bo zajel vse krajevne odbore in v najkrajšem času ugotovil vse prekrške svetnega plana ter naložil kršiteljem, da posejijo oljne rastline kot vmesne posevke, za kar je še vedno čas.

Propaganda za setev sončnic in buč je zajela tudi široke plasti delovnih ljudi. Glavna direkcija za eksploatacijo železnic je propagirala setev sončnic in buč ob železniških progah ter na drugih železniških zemljiščih. Tudi uprava za ceste je dala navodila cestarjem, da posejijo sončnice ob cestah, vendar pa ni bila njihova akcija propagandno tako široko zajeta kot železničarska.

Trgovanje po vezanih cenah zahteva točno izpolnjevanje uredb

V marcu je bila po vsej državi zamenjava bonov, ki so jih dobili kmetje za prodajo pridelkov po vezanih cenah. Zamenjava bonov je bil potreben ukrep, da se zagotovi še nadalje pravičen razvoj trgovine po vezanih cenah. Ugodnosti, ki jih imajo kmetje v trgovini po vezanih cenah, pa so izkoristili tudi spekulanti. Ljudje, ki niso upravičeni do ugodnosti trgovine po vezanih cenah, so kupovali bone za denar, da kupujejo industrijsko blago po nižjih cenah, ki je bilo namenjeno izključno samo kmetovalcem. Škodo so trpeli kmetje, ker so spekulanti kupili blago po vezanih cenah in ga kmet ni mogel večje kupiti. Čeprav je to uredbo po vezani trgovini bon neprenosljiv, so se zaradi premajhne budnosti trgovskega aparata, ki se ni strogo držal navodil, dogajale zlorabe v škodo skupnosti. Zato je bilo treba urediti važno vprašanje in točno ureduiti, kdo ima bone; to so uredili z zamenjavo bonov.

Bone so zamenjali kmetje, ki so jih imeli izdane na svoje ime. Sporne primere, ko je bil prejšnji lastnik bona nekdo drug in je kmet hotel zamenjati bone, so urejevale posebne komisije pri okrajnih ljudskih odborih. Po zamenjavi pa pri kmetih ostalo še precej odrezkov brez glave bona, na glavi bi morali biti vpisani lastnikovi podatki. Odrezkov brez glave kmetje niso mogli zamenjati in jih tudi v bodoče ne bodo zamenjali, ker ni

mogoče točno ugotoviti lastnika, ali na kakšen način je kdo prišel do samih odrezkov. Če bi zamenjali tudi odrezke bona brez glave, torej brez potrebnih podatkov, bi to mogli zlorabiti spekulanti.

Da so imeli nekateri kmetje samo odrezke brez glav, nosijo krivdo tudi posamezni trgovski nameštenci, ki so se večkrat izogibali potrebnega administrativnega dela, in namesto da bi kmetom izdajali bone, so jim za prodano blago po vezanih cenah izdali same odrezke brez glave. Del krivde za te nepravilnosti pa nosijo tudi kmetje, ki so sprejemali same odrezke. Trgovski nameštenci, kakor tudi kmetje, ki imajo pravico do trgovanja po vezanih cenah, še vedno premalo upoštevajo uredbo o trgovini po vezanih cenah, ki na vse te stvari dovolj jasno opozarja.

Letos bo treba vprašanje trgovine po vezanih cenah še bolj zaostriti, da se prepreči vse nepravilnosti. Kmetje sami bodo morali nadzorovati delo trgovskega aparata pri izvajanju predpisov o vezani trgovini. Vse primere malomarnosti ali površnosti, zaradi katerih bi pozneje trpeli škodo, pa bodo morali javiti ljudski oblasti. Pravilno trgovanje po vezanih cenah bo še bolj okrepilo naš civilski fond, tako da bo omogočena boljša preskrba delovnih ljudi v mestih in industrijskih središčih.

Letošnji proslavi 1. maja v Murski Soboti so dali z razstavo lokalne industrije in obrti poseben poudarek

Ob proslavi 1. maja so v Murski Soboti odprli razstavo lokalne industrije in obrti, ki prikazuje več novih predmetov lokalne industrije in obrti. S to razstavo so v Murski Soboti dali torej poseben poudarek letošnji proslavi 1. maja, po katerem bo vrsta naših industrijskih podjetij začela dajati našim delovnim ljudem več predmetov, ki jih doslej še nismo izdelovali.

Razstavo so odprli v novih tovarniških prostorih tovarne kovinskih izdelkov v Murski Soboti. Hkrati so odprli tudi nov del tovarniškega posloppja, ki je bilo zgrajeno leto dni pred določenim časom. Razstavljajo najrazličnejše panoge lokalne industrije in obrti: tovarna kovinskih izdelkov v Murski Soboti prikazuje svoje številne izdelke, ki kvalitetno prečkajo tuje blago. Lični izdelki od pečnic štčitnikov do številnih praktičnih gospodinjstvih predmetov in do najmanjših kovinastih igračk vzbujajo pozornost obiskovalcev. Z letošnjo sezono pa bo tovarna dala v promet nahrbne sadne škropilnice in nahrbne pa tudi ročne pihalnice za razkuževanje trt in druge predmete.

Opekarni v Puconcih in Nemčavcih prikazujejo svoje izdelke, ki so letos kvalitetno mnogo boljši. Opekarna v Nemčavcih izdeluje zidake. Opekarna v Puconcih pa razstavlja številne nove izdelke, kakor strojni zidak, votlak in dreznačne cevi ter izdelke, ki jih bo šele izdelovala: votlak 4 krat 1, večje dreznačne cevi in porolitne plošče.

Posebno pozornost na razstavi vzbujajo pečarski izdelki pečarske delavnice v Murski Soboti in čevljarški izdelki naših obrtnikov, ki so vključeni v plansko proizvodnjo in izdelujejo čevlje za podjetje »Obutev«. Pečarska delavnica v Murski Soboti je že dala naši potrošnji lepe in raznovrstne peči, ki so kvalitetno izdelane. Glede na posebno kakovost domače gorčične gline, ki celo prekaša kakovost češke gline, pa ima pečarska delavnica v Murski Soboti pogoje za izdelavo raznih keramičnih izdelkov in ploščic za oblogo visoke trdnosti in kvalitete, ki smo jih doslej uvažali iz CSR.

V plansko proizvodnjo vključeni čevljarški obrtniki s svojimi izdelki kažejo, kako se individualni obrtnik lah-

ko vključi v plansko proizvodnjo in prispeva svoj delež skupnosti.

Mnogo novih stvari razstavlja »Metlarna« v Murski Soboti, ki ne izdeluje samo metel, temveč tudi najrazličnejše krate in čopiče.

Tovarna perila prikazuje proces dela v tovarni od blaga do izdelka. Z diagrami pa seznanijo obiskovalce s porastom proizvodnje od osvoboditve do danes.

Mizar Šafraun razstavlja posteljo, kate posebno je v tem, da je izdelana brez vsakega kovinskega elementa — tudi brez kakršnega koli žebila in vijaka. Ne rabi kovinskih vzmeti, ker ima namesto teh poseben vzmetni vložek iz — bukovine lesa. Upogljivost posamezne vzmetne ploščice in tako tudi vsega vzmetnega vložka je preizkušena na 192 kg. — Prednost takega vložka je, da prištedimo na deskah prečnicah.

Vodstvo razstave je pravilno posvetilo veliko pozornost naši gozdni proizvodnji od smoljarjenja do drv za kurjivo.

Prvomajska razstava lokalne industrije in obrti bo odprta do 8. maja.

—*—

Toplovod je razglasil udarnika

Dne 30. aprila je delovni kolektiv republiškega montažnega podjetja »Toplovod« pregledal svoje delovne uspehe zadnjih treh mesecev. Po kulturnem programu je predsednik sindikata objavil rezultat tekmovanja, ki ga je delovni kolektiv sprejel na zadnji delovni konferenci. V počastitev 30letnice KPJ, ustanovitve OF in v proslavo 1. maja je delovni kolektiv sprejel tekmovanje, ki je trajalo od 1. do 26. IV. V tekmovanju je bila najboljša brigada »Ljube Šercerja« pod vodstvom monterja Alojza Hribernika. Priborila si je zastavo, ki jo obdrža v lasti do 1. maja prihodnjega leta. Trimesečno prehodno zastavico pa si je priborila brigada »Staneta Krumpaka« pod vodstvom monterja Franca Pokorna.

Po objavi rezultatov tekmovanja je tovariš direktor razglasil 23 udarnikov, 22 delavcev pa je prejelo denarne nagrade.

OPEKARNA V PUCONCIH SE RAZVIJA V MODEREN OPEKARSKI OBRAT

Opekarna v Puconcih se je po osvoboditvi razširila iz majhnega kapitalističnega lokalnega podjetja v veliko industrijsko podjetje republiškega pomena in postaja vedno pomembnejši obrat naše gradbene industrije, ima vse pogoje, da se razvije v moderen opekarski obrat z veliko zmogljivostjo in nizkimi proizvodnimi stroški. Razen dobrih prometnih zvez je treba upoštevati, da ima opekarna dobro glino, ki vsebuje mnogo železa in malo žvepla; ima glinokop, ki ga ne bo mogoče izrpati v stoletjih. Delovnih moči tudi ne bo primanjkovalo.

Lanski proizvodni plan za zidake je opekarniški kolektiv preseegal za 16%, za strešnike pa za 11%. Izvenplansko je izdelal nad 80.000 žlebakov in dreznažnih cevi. Plan bi preseglj mnogo bolj, če bi bila večja zmogljivost krožne peči. Letošnje proizvodne naloge so skoraj za 30% večje od lanskih. Lani je plan določil samo proizvodnjo zidakov in strešnikov, letošnji pa določa tudi izdelavo votlakov, več strešnikov ter žlebakov in izdelavo dreznažnih cevi. Da je tako zvišanje plana realno, sprevidimo iz tega, da je lani v prvih štirih mesecih krožna peč stala, ker ni bilo pripravljene dovolj surove opeke. Zmogljivost krožne peči nikakor ne ustreza proizvodnji surove opeke. Delovni kolektiv je doslej z lahkoto preseegal plan za izdelavo surovih zidakov za 73%. Tehnične norme pri izdelavi surovih zidakov delovna skupina pri velikem stroju za zidake povprečno dosega. Če bi pravilno organizirali delo, bi norme lahko izpolnjevali. Tako pa pripravijo mnogo časa s tem, ker stroj stoji, ko čaka odvozače. Zaradi tega nastaja zastoj pri stroju in pri zlaganju surove opeke.

Precej pomanjkljivosti izvira iz neurejenih odnosov med upravo podjetja in sindikalno podružnico. Zato delavci ne razumejo pravilno naporov, ki jih je treba vložiti v delo za čim hitrejšo socialistično graditev; zaradi tega pa tudi uprava ne skrbi dovolj za delavce. Kako je mogoče drugače razumeti, da nad 130 delavcev še vedno nima tekoče vode za umivanje, da vodstvo obrata pa tudi sindikalna podružnica nista ukrenila ničesar, da bi dogradili sindikalni dom, čeprav so za dograditev bili odobreni krediti? Kredit je bil lani odobren, pa ga niso izrabili, ker ni bilo načrtov za preureditev. Sindikalisti so s prostovoljnim delom odkrili poslopje, ki so ga namenili preurediti v sindikalni dom; ker pa letos zdaj ni kredita, je zidovje izpostavljeno dežju ter razpada. Nihi vodstvo podjetja niti sindikalna podružnica ne uvidita potrebe, da bi bilo treba sindikalni dom zgraditi. Preakbar delavcev je slabša. Industrijski magazin republiških opekarn je v Križevcih pri Ljutomeru za štiri opekarnice. Menza podjetja je v neprimernih prostorih. Delavci iz kraja, ki bi dajali največ delovnih moči, spijo po dva na eni postelji.

Sindikalna knjižnica ima nad 200 leposlovnih knjig, toda le 5 bralecev, ker mnogi delavci sploh ne vedo, da ima njihova sindikalna podružnica lepo knjižnico. Sindikalna podružnica ni poskrbela, da bi bili pravilno nagradjeni delavci, ki so si to res zaslužili. Zato na primer Aleksandra Sevrta, opekarniškega mehanika, niso predlagali za racionalizatorja, čeprav je sam s preprostimi pripomočki izdelal razne modele, ki so jih preje izdelovalce le tovarne. Tako je izdelal model za votlak 1 X 1, ki ga v opekarni sploh niso izdelovali. Izdelal je tudi modele za porolitne plošče. Pravkar dela model za votlak 4 X 1, ki ga bo opekarna v bodoče izdelovala.

Te razmere se kažejo v odnosu do dela, v slabši delovni disciplini itd. Upoštevati je treba, da so v opekarni zaposleni delavci po večini iz vrst proletariata, ki po delu v opekarni delajo na svojih nji vah. Delovna disciplina se je v primeri z lanskim letom sicer zelo izboljšala, vendar še ni zadovoljiva.

Opekarniški obrat, ki se stalno razvija v močno podjetje naše gradbene industrije — od leta 1947, je število delovne sile poraslo za 45% — je elektrificiran. Kljub popolni elektrifikaciji strojev pa še od druge polovice 1947 čaka lokomobila 34 ks, da jo uporabijo drugje. Obrat se razširil z novimi stroji in napravami, vendar zmogljivost krožne peči ne ustreza zmogljivosti strojev za izdelavo surove opeke, zato je treba kapitalno graditev planirati predvsem v tej smeri. Opekarna v Puconcih se bo v bližnji bodočnosti verjetno oskrbovala tudi z zemeljskim plinom. Pri tem bi namesto 470 kg premoaga za žganje 1000 kosov opeke porabili samo 175 kub. m zemeljskega plina, ki bi bil zastoj. In kar je najvažnejše: za zgraditev sušilnice in peči v predoru bi omogočili nepretrgano proizvodnjo opeke tudi pozimi. Spričo sedanje storičnosti bi to pomenilo trikrat večjo proizvodnjo. Z uvedbo tekočega traka bi se storičnost zelo povečala.

Do konca prve petletke bodo do opekarnice položili širok industrijski tir in preložili k progi Murska Sobota—Hodoš, medkrajevno cesto proti Salamencem. Izboljšanje prometa bo precej pripomoglo, da se bo opekarna še hitreje razvila.

Kremenčev pesek so začeli kopati v novomeškem okraju

V letošnjem aprilu je okrajno novomeško poverjenišvo za lokalno proizvodnjo začelo kopati kremenčev pesek pri Birčni vasi. Ležišče je precej bogato. Kremenčev pesek je pomembna surovina. Po nji je veliko povpraševanje v tujini. Po cenitvah bo te surovine dovolj za domače potrebe in izvoz. Proizvodnja je začela naplo naraščati že prvi mesec. Računajo, da se bo mogla proizvodnja povečati najmanj za 100 odstotkov, ko bodo imeli dovolj delovnih moči.

Pomemben napredek v razvoju našega socialističnega zavarovalstva

Zvezno finančno ministretvo v Beogradu je podpisalo nove pravilnike za zavarovanje imetja. Pri nekaterih vrstah zavarovanja je na podlagi teh pravilnikov brez zvišanja premij razširjeno jamstvo na škodo zaradi mnogih elementarnih nesreč, za katere je prej naše ljudstvo pri izkoriščevalskih družbah zaman iskalo kritja. To obsežnejše jamstvo, ki bo delovnega človeka še bolj zaščitilo, je velik napredek Državnega zavarovalnega zavoda, ki tako postaja prava ljudska zavarovalnica.

S požarnim zavarovanjem so razen običajnih požarnih škod zdaj zajete v jamstvo še tiste, ki jih na zavarovanih stavbah ali premičinah lahko povzročijo potres, vihar, utrganje oblaka, zemeljski usad ali plaz, poplava ali toča. Pri zavarovanih poljskih pridelkih, dokler rastejo na polju, so škoda zaradi povodnj in toče iz jamstva izključene, lahko pa se ti pridelki za ta čas zavarujejo proti toči posebej.

Pri zavarovanju toče je razširjeno jamstvo na škodo, ki jo lahko povzroči vihar ali ki nastane, če se utrga oblak, ko hkrati pobije toča. Lažji je tudi pogoj za izplačilo odškodnine. Medtem ko so doslej izplačevali le škodo, ki so presegle 10% vrednosti zavarovanega pridelka, bodo poslej plačevali vse škodo nad 5% vrednosti.

V zavarovanju živine proti škodi zaradi pogina ali zakola v sili je zavarovalno jamstvo razširjeno še na škodo zaradi potresa, zemeljskega usada ali plazu, poplave, viharja in utrganja oblaka. Značilna je razširitev jamstva na škodo zaradi prisilnega zakola, ki bi bil odrejen iz gospodarskih razlogov. Državni zavarovalni zavod namreč povrne škodo živinorejcu tudi tedaj, če bi bil potreben zakol v sili, ker je zaradi boleznii ali nastale nezgode popolno ozdravljenje živali in tako tudi njeno gospodarsko izkoriščanje dvomljivo, ali pa zdravljenje iz gospodarskih razlogov ni doceno. Zasluzni zakol v vseh teh primerih odredi veterinar Državnega zavarovalnega zavoda. Odselej se izplača zavarovancu v okviru zavarovalne vsote vsa škoda, medtem ko je moral zavarovanec poprej trpeti pri vsaki škodi 10% sam.

Po tolmachenju pravilnikov velja za vihar veter, burja, ciklon, ki piha s hitrostjo najmanj 15 m na sekundo ali 8 Ball po Befortu, kakor to označujejo meteorologi. Za poplavo pa velja povodenj, ki nastane zaradi hudournika, izliva reke ter prodora ali prestopa obrambnih obrežnih nasipov. Poplava zaradi talne vode pa je iz jamstva izključena.

V zavarovanju vloga in vnaprej brezplačno vključena škoda zaradi ropa kakor tudi zaradi poškodb vrat, oken, ključavnice itd. v prostoru, v katerem so zavarovani predmeti. Če nastane v zvezi z vlomom. Poprej so bile te škoda zavarovane le proti posebnemu doplačilu premije.

Pri zavarovanju stekla je razširjeno zavarovalno jamstvo na škodo, ki lahko nastane zaradi kakršnega koli dela na steklu: vlaganje v okvir itd. ali zaradi taljenja ledu in sušenja prostorov, če je bil na steklu ali v njegovi neposredni bližini postavljen kak ogrevalnik. To vse je bilo doslej iz zavarovanja izključeno.

Pri zavarovanju loma strojev je moral zavarovanec doslej trpeti pri vsaki škodi ne glede na njeno višino 20% sam. Odselej pa bodo vse škode — razen manjših do 1000 din — povrnjene v celoti.

Če torej zavarujemo poslopja in premičnine proti požaru, vlomu itd., so brez vsakršnega doplačila hkrati zavarovana tudi proti naštetim drugim nesrečam.

V zvezi z novimi pravilniki, ki prinašajo zavarovancem tolikšne ugodnosti, pa moramo omeniti še odločbo, da preneha jamstvo Državnega zavarovalnega zavoda, če premija ni plačana v dveh mesecih po zapadlosti. Večina zavarovancev je že doslej pravočasno ob zapadlosti plačevala svoje premije. Tako zadene ta določba le tiste redke zamudnike, ki so največkrat iz neutemeljenih razlogov venomer odlašali izpolnitev obveznosti.

Zavarovalna zaščita mora zajeti vse nevarnosti, ki prete ljudskemu imetju, premija pa mora biti sorazmerno nizka, da je omogočeno zavarovanje slehernemu posamezniku.

Ze v letu 1947 je bilo razširjeno zavarovalno jamstvo na škodo zaradi eksplozije in potrebne čiščenja pogorišča v industrijskem sektorju. Dalje so bili znižani premijski stavki za zavarovanje živine. Razen tega je Državni zavod širokopotezno uvedel zavarovanja, ki so še potrebna delovnemu človeku in ki jih kapitalistične družbe zaradi premajhnega zaslužka prej niso uvajale. Posebej je treba pri tem opozoriti na zavarovanje za primer toče; to zavarovanje je bilo mogoče poprej le na tistih področjih, kjer je toča manj pogosta, pa še to le v manjšem obsegu. Za točo nevarnih pokrajin so se zavarovalnice previdno izogibale. Državni zavarovalni zavod pa je zajel v svojo zaščito tudi najnevarnejše kraje in razširil zavarovanje na občutljive kulture, kot so površina, sadje in vinogradi. Vsa ta zavarovanja so bila uvedena zaradi popolnejše zaščite našega kmetijstva. Tudi premijski stavki so bili močno znižani.

S to najnovejšo razširitvijo zavarovalnega jamstva je dobilo naše zavarovalstvo svoj socialistični značaj, kar pomeni odločilen korak naprej v njegovem razvoju, v izpolnitvi zaščite ljudskega imetja pred škodo zaradi naravnih nesreč, proti katerim doslej ni druge obrambe. Še več: Pri izpolnjevanju te svoje naloge postaja naše zavarovalstvo v resnici organizator sredstev za povračilo škode in obnovo uničenih ali poškodovanih dobrin. C. L.

Nad 47.000 brigadirjev-frontovcev pomaga pri izpolnitvi gozdarskega plana v Bosni in Hercegovini

Ljudska fronta Bosne in Hercegovine je v vsej državi organizirala najbolj množično pomoč gozdnemu gospodarstvu. Ta velika akcija se je začela v prvi polovici aprila. Na 14 področjih gozdnih podjetij, ki imajo nad 150 večjih delovišč, dela danes nad 47.000 brigadirjev.

Borba za izpolnitev plana v lesni industriji se je pričela z živahnim tekmovanjem na vseh deloviščih že prvi dan. Vse okrajne organizacije Ljudske fronte Bosne in Hercegovine, ki sodelujejo v tej akciji in vse brigade so sprejele tekmovanje, ki ga je napovedal okrajni odbor Ljudske fronte v Zavidovičih. Doseganji uspehi v tekmovanju zgornjo pričajo, da bo tekmovanje v tej akciji mnogo prispevalo k izpolnitvi postavljenih nalog. Na gradbiščih podjetja Maglič so posamezne brigade v medsebojnem tekmovanju znatno presegle postavljene norme. V tej veliki delovni akciji sodeluje tudi strokovno, zdravstveno in drugo osebje. Večina podjetij je v razmeroma kratkem času uspešno izpolnila vprašane naloge in prehrane delavcev. Stabi brigad se redno posvetujejo z brigadirji ter jim pojasnjujejo potek dela. Delovni učinek se veča iz dneva v dan. Skupni plan sekanja in obdelova-

nja lesa, ki je predviden za to akcijo, je doslej izpolnjen za 37%.

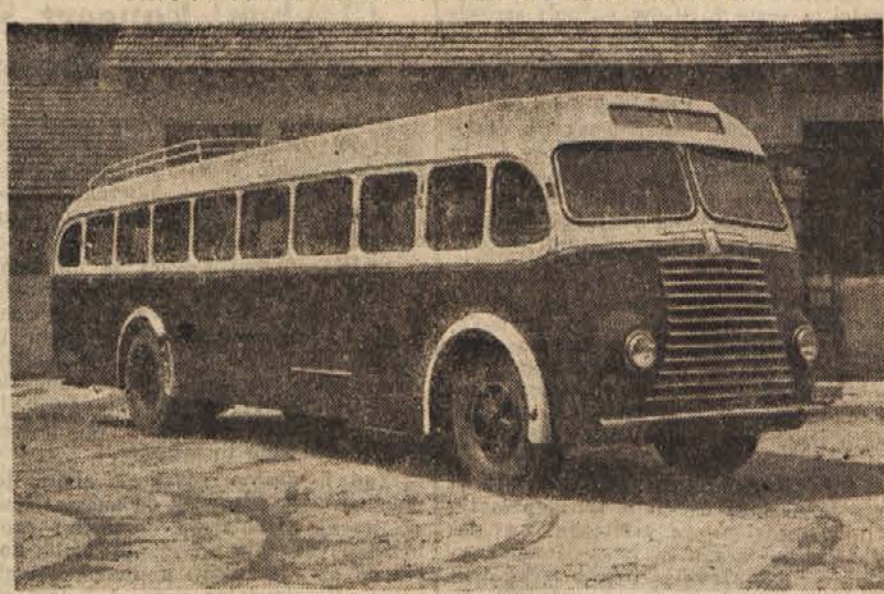
Ogromne količine posekanega lesa odvažajo iz gozdov na velika zbirališča, od koder ga spravljajo v podjetja lesne industrije v predelavo. Akcija Ljudske fronte Bosne in Hercegovine se bo po dosežanih izledih brez dvoma zelo uspešno končala. Izpolnitev letnega plana v lesni industriji pa bo pomenila novo zmago naših delovnih ljudi na poti v socializem.

5000 članov Zveze borcev NOV bo letos odšlo na brezplačno okrevanje

Glavni odbor Zveze borcev NOV bo letos oskrbel za 5.000 svojih članov iz vse države po 21 dni oddiha v naših kopališčih. Za njihovo zdravljenje je določil glavni odbor Zveze 21 milijonov dinarjev. Na zdravljenje bodo odšli najboljše delavci, kmetje in matere padlih borcev, člani Zveze.

Iz LR Srbije bo odšlo na zdravljenje 1400 članov, iz Hrvatske 1000, Slovenije 650, Bosne in Hercegovine 1250, Makedonije 300, in Črne gore 400 članov.

NAJVEČJI AVTOBUS DOMAČEGA IZDELKA



Delovni kolektiv »Avtokaroserije« v Košakih pri Mariboru je pokazal na prvomajski paradji v Ljubljani prvi velik avtobus »Trambus«. Karoserijo in notranjo opremo so delavci izdelali večidel z lastnimi sestavnimi deli. Med tednom Ljudske tehnike bo kolektiv razstavil armature, ki jih je začel serijsko izdelovati.

V naše množice naj prodre še globlje in širše socialistična zavest, naj zavlada še močnejša enotnost misli in delovanja, da bomo premagali vse težave pri graditvi socializma.

Organizacija mo ljudskoprosvetna društva

Namen sledečega članka je, odgovoriti na vprašanja: zakaj ustanovljamo ljudskoprosvetna društva, kje jih bomo ustanovljali, katere so naloge teh društev, v kakem odnosu so, oziroma naj bodo do ostalih družbenih organizacij in kdo naj ta društva vodi.

Ljudskoprosvetni sveti, ki so od 1945. leta dalje koordinirali in usmerjali ljudskoprosvetno delo množičnih organizacij, se niso pokazali kot zadovoljiva organizacijska oblika, se prav za prav niso niti mogli pokazati. Ker so bili postavljeni ne pa izvoljeni, niso bili in niso dovolj poznani, niso vršili svojih nalog dovolj načrtno in stalno in so čisto prepuščali vodstva amaterskih grup samo strokovnjakom ali pa zavzemale do strokovnjakov zgrešena stališča. Društva z voljenimi odbori bodo nedvomno imela večje možnosti za načrtno razvijanje ljudskoprosvetnih nalog. Imela bodo aktivne, častne in podporne člane, odbore, izvoljene na občnih zborih. Njihova naloga bo razvijati letne delovne načrte, sprejete na občnih zborih, stalno skrbeti za ideološki in kulturni dvig svojega članstva in svojih okolišev. Njihova naloga bo, skrbeti tudi za opremo odrov, knjižnic in drugih društvenih prostorov, za nabavo in popravila inventarja, za prejemno finančno poslovanje, za evidenco o delu in za redno poročanje, kar smo pri neustalnih in organizacijsko nečvrstih ljudskoprosvetnih svetih v mnogih primerih zelo pogrešali. Z društvi bomo odpravili tudi škodljivo razdobljenost, kajti društvo, ki bo kolikor toliko hotelo dobro opravljati svoje naloge, bo nedvomno poskrbelo za to, da bo v igralno družino zbralo najboljše igralce, v pevski zbor najboljše pevce, da bo imelo dobro urejeno knjižnico in da bo preprečilo prizadevanja, da nima smisla imeti na pr. v kraju s 5000 prebivalci sicer deset knjižnic, toda niti ene, ki bi redno poslovala, ali pa pri vsaki neznatni sindikalni podružnici igralno družino in podobno.

Ljudskoprosvetno društvo bomo ustanovljali povsod tam, kjer so dani osnovni pogoji, to je v krajih, kjer je osnovna šola, kjer so s tem dani prostori za knjižnico in za izobraževalne tečaje ter večinoma tudi za pevski zbor ali pevski krožek in igralno družino. Vsekakor pa je treba čim prej ustanoviti društva v krajih, kjer so zgrajeni zadrugi domovi ali pa jih gradijo. Če ni pogojev, ni nujno, da ima ljudskoprosvetno društvo na vasi umetniške sekcije, vsako društvo pa naj bi imelo knjižnico ter izobraževalno sekcijo, ki ne bo skrbelo le za izobraževalne tečaje, ampak tudi za prirejanje predavanj ter za bralne in druge izobraževalne krožke. Če ni mogoče ustanoviti pevskega zbora, se bo nedvomno lahko ob izobraževalnem tečaju razvil vsaj pevski krožek. Ljudskoprosvetna društva na vasi bodo v letih prodiranja socialistične družbene ureditve na vas nedvomno imela marsikje bolj izobraževalni, naravnost politično-izobraževalni, kakor pa kulturno-umetniški značaj, pri mladinskih in sindikalnih kulturno-umetniških društvih pa je težje zdat na amaterskem umetniškem delu in na kulturni vzgoji, saj skrbijo za polit. vzgojo v ožjem smislu neposredno mladinski aktivni in sindikalne podružnice.

Največjo aktivnost glede ustanavljanja društev so doslej pokazale sindikalne organizacije. Ob koncu leta 1948. je bilo ustanovljenih 34 sindikalnih kulturno-umetniških društev s 7854 aktivnimi in s 16.467 podpornimi člani. Zdat je število sindikalnih kulturno-umetniških društev že preseglo 40, nadaljnja pa bodo ustanovljena v preostalih krajih, kjer prevladuje prebivalstvo, ki je večinoma v sindikalnih organizacijah, v prihodnjih mesecih. Nekaj aktivnosti je pokazala pri ustanavljanju društev tudi mladinska organizacija. Mladinski kulturno-umetniški društvi je 9. Organizirana so predvsem v krajih, kjer je veliko srednješolske mladine in učencev v gospodarstvu, ne bi pa bilo smiselno organizirati posebna mladinska ljudskoprosvetna društva na vasi, ker je v krajih s tisoč ali pa tudi več prebivalci iz vrste razlogov najbolj smiselno organizirati eno samo društvo, ki naj združuje vse, ki si želijo širiti politično in kulturno obzorje, ki želijo igrati, peti itd. Prav tako je tudi v nekaterih, zlasti manjših mestih nepotrebno ustanovljati več društev in je naloga sindikalnega kulturno-umetniškega društva (oziroma kulturno-umetniškega društva), da vključuje tudi in še predvsem mladino, pa tudi kmečke ljudi in obrtnike.

Kulturno-umetniških in izobraževalno umetniških društev, ki niso povezane z mladinsko ali sindikalno organizacijo, je po nepopolnih podatkih zdaj okrog 50, ni pa v to število vračunana vrsta izobraževalno-umetniških društev v radgorskem okraju in tudi ne več kot 20 takih društev v okraju Celje-okolica, to je v okrajih, ki sta že najbolj uspela v reorganizaciji ljudskoprosvetnega življenja na podeželju in ki dokazujejo, da ustanavljanje izobraževalno-umetniških društev na vasi ni vprašanje pripravljenoosti oziroma nepriljubljenosti vaškega prebivalstva, ampak pogosto vprašanje pobud in pomoči okrajnih ljudskoprosvetnih svetov, ki so dolžni dosedanjim krajevnim ljudskoprosvetnim svetom in pobudnikom za ustanavljanje društev pomagati s potrebnimi organizacij-

skimi pojasnili, prisostvovati občinam zborom, sprejemati v redu ustanovljena društva v okrajne zveze ljudske prosvete ter jih predlagati izvršnemu odboru Ljudske prosvete za sprejem v republiško zvezo, ki jo predstavlja prav Ljudska prosveta Slovenije.

Z organizacijo sindikalnih kulturno-umetniških društev v krajih, kjer prevladujejo delavci in nameščenci, z organizacijo mladinskih kulturno-umetniških društev, v krajih kjer je večje število mladincev, ki se niso vključili v produkcijo, ter z organizacijo izobraževalno-umetniških društev za prebivalstvo vasi, za zadrugnike, za vse kmečko prebivalstvo ter za mladino in člane sindikatov na vasi bo omogočeno urediti zdaj še marsikje na posamezne množične organizacije razdobljeno prosvetno prizadevanje, bo možno delati povsod načrtno poglobljeno in stalno, ne pa le v zvezi z raznimi priložnostmi. Društva, ki predstavljajo v primeri z dosedanjimi ljudskoprosvetnimi svetovi, in okrajni odbori ljudske prosvete, ki predstavljajo v primeri z dosedanjimi okrajni ljudskoprosvetnimi svetovi bolj čvrsto in bolj ustrezno organizacijsko obliko za množično razvijanje naše napredne kulture in kulturnosti vsega našega delovnega ljudstva, bodo nedvomno pospešila širjenje in poglobljanje nalog, ki stojijo pred ljudsko prosveto spričo odstranjevanja ostankov stare miselnosti v mestih in industrijskih središčih in spričo trdovratne borbe za gospodarsko in kulturno preobrazbo vasi.

Pred društvi, ki so ustanovljena, ki jih ustanovljamo in jih bomo pospešeno ustanovljali preko poletja, tako da bo kongres Ljudske prosvete jeseni že kongres ljudskoprosvetnih društev, ki naj bi predstavljala večino mest in vasi Slovenije, so obsežne in pomembne naloge. Slaba aktivnost v zvezi z ustanavljanjem društev v nekaterih okrajih pa je znak, da tamkajšnji aktivisti potrebujejo željo prebivalstva po kulturnem dvigu ne znajo voditi, da zaostajajo za splošnim razvojem. Dokaz za to so izobraževalni tečaji, številne igralske in druge amaterske družine, ki vadijo, nastopajo in gostujejo, čeprav jim okrajne in krajevne politične organizacije vselej ne dajejo tiste pomoči, ki bi jo naj dajale, ker se ne zavedajo politično-izobraževalnih možnosti teh skupin. Naloga partijskih in frontovskih organizacij je, da spričo pripravljenoosti prebivalstva za izobraževanje in kulturno-umetniško delo to delo budno zasledujejo, da pomagajo ustanovljati in utrjevati društva, da se pobirajo, da bodo ta društva vodila kulturno čim bolj razgledani politični aktivisti, ki bodo znali kulturno delo razviti na široko ter za knjižničarje, predavatelje, vodje krožkov, za režiserje, pevce, vodje in druge strokovne voditelje društev pridobiti vse razpoložljive starejše in mlajše strokovnjake, ki so pripravljeni, da pomagajo širiti dognanja napredne znanosti in vrednote napredne umetnosti, ki so pripravljene delati in ustvarjati med graditelji socialistične kulture. J. L.

V Titogradu so pred nekaj dnevi odprli novo radijsko postajo

Pred dnevi so v Titogradu slovesno odprli novo radijsko postajo, ki bo velikanskega pomena za kulturno umetniško izobraževanje črnogorskega ljudstva.

Radio Titograd bo imel svoje oddaje na valovni dolžini 218 m ali 1377 kilociklov. Vse množične organizacije imajo svoje oddaje. V radijski postaji so ustanovili oddelke, ki bo pripravljali posebni program v šiptarskem jeziku za narodno manjšino v Črni gori.

Po prvi poskusni oddaji prihajajo iz vseh krajev Črne gore in naše države poročila o dobrem sprejemu.

Radio Titograd bo vsak dan poizval z radijskim znakom »Oj svetla majkala zoro« nove tisoče delovnih ljudi, naj poslušajo glas resnice o naši državi, ki pod vodstvom Partije in tov. Tita vedno sigurneje urednjuje petletni plan.

Glasbeni koncert SKUD „Stefan Kovač“ v Murski Soboti

Svojo letošnjo koncertno sezono je začel SKUD »Stefan Kovač« iz Murske Sobotice preteklo nedeljo z uspešnim glasbenim koncertom, na katerem so sodelovali mešani pevski zbor, solisti in orkester.

SKUD »Stefan Kovač« je bil ustanovljen lansko jesen. Delo društva, ki je v začetku bilo v glavnem delo znanega sindikalnega pevskega zbora iz Murske Sobotice, se je kmalu po ustanovitvi pričelo razvijati in šteje danes že precejšnje število aktivnih članov. Najmočnejši sekciji pa sta še vedno mešani pevski zbor in orkester.

Zadnji nastop pevskega zbora je pokazal velik napredek od nastopa lanske jeseni. Kljub temu, da se je zbor to zimo vključilo precejšnje število novih pevcev, je opaziti napredek v vseh oziirih. Požrtvovalne vaje, v katere so vložili pevci s pevovodjem tov. Močanom na čelu veliko truda, so prinesle tudi pričakovani uspehi; pevski zbor se je tokrat predstavil soboškemu občinstvu z dosedaj najbolj uspešnim koncertnim nastopom.

Danovca »Zastava Partije« in Haj-

V mali dvorani Moderne galerije, kjer visi del slik Matije Jame, zre na obiskovalce »Lastna podoba« umetnikova. Slika je majhnega formata, slikana je v temnih rjavovijoličnih tonih. Mojster se ozira v gledalca s tistim, za Jamo tako značilnim nezaupljivim, a hkrati tako sprušajočim pogledom. Je to obraz po videzu manj umetnika kakor znanstvenika, in če bi mu že prisodili, s katero panogo se bavi, bi se nekako odločili za naravoslovca. Le njegove zvedave oči se zdijo, da se ne bodo zadovoljile z le zunanjimi pojavi vidnega sveta, temveč hočejo prodreti v njegove zadnje skrivnosti. Nezaupljivost, ki je v izrazu lica, ne izhaja iz njegovega srca. Je to nezaupljivost tistih velikih ljudi, ki ob srečanju s človekom nočejo poslušati praznih marenj, ki so morda bili že prevečkrat razočarani in ki se jim zdi škoda vsakega časa, da ne bi dovršili zaradi praznega besedičenja velike naloge, ki so si jo zadali. Nenadoma stoji pred nami vsa podoba Matije Jame, kakor smo ga poznali v zadnjih desetletjih. Ko si vstopil v njegovo razstavo, je po navadi sam sedel pri mizi, ter bistro iznad očal ogledoval obiskovalce. Če si ga kaj povprašal, je počasi vstal izza mize in sklonjen naprej pazljivo poslušal. Ljudi, ki so pisali kritike, Jama ni nič kaj maral. Morda zato, ker je včasih sam kot »Artifex« branil s peresom našo likovno umetnost, ter se je nemara prepričal, kako se s peresom težko pove tista zadnja resnica o umetnosti ter kako malo to koristi njeni rasti sami. Včasih si srečal našega mojstra na trgu v Ljubljani, kjer se je varčen, kot je bil, z ženicami prepiral o ceni salate in drugega sočivja. Kajti Jama je bil baje vegetarijanec. Največkrat pa smo videli Matijo Jamo na njegovem priljubljenem kolezu, na katerem je imel zadaj pritrjeno skrinjico z barvami, v prekratnem sivem površčiku, v klobuku nedoločene barve s povešenimi kraji, kako se je peljal ob vsakem vremenu ali na barje ali na katero koli drugo torišče, kjer je na platno čaral lepote slovenske krajine. Še bolj zanimiv je bil obisk v njegovem ateljeju, ki je bil obenem tudi njegova študijska, delovna in stanovanjska soba. Ta kraj je bil podoben starim alkimističnim delavnicam; ves zaoložen z steklenicami in posodami vseh vrst, knjigami, končanimi in nedokončanimi slikami, okvirji, itd. Tako nekako je bila bežno opisana zunanja podoba našega mojstra.

Zivljenje Matije Jame je bilo tesno povezano z življenjsko potjo ostalih naših impresionistov. Rojen je bil leta 1872 v Ljubljani, študiral tu in v Zagrebu gimnazijo ter v hrvatski prestolnici eno leto prava. Kmalu je začutil v sebi nagnjenje do slikarstva. Leta 1892 je odšel v Monako v slikarsko šolo Hollösvya, naslednje leto se je vrnil v Ljubljano ter se poslej vsako zimo vračal v Monako. Leta 1897-99 je bil v Ažbetovi šoli skupaj z ostalimi impresionisti, nato pa na Akademiji profesorja J. Hertericha. Okrog 1900 je slikal deloma skupaj z Jakopičem v okolici Ljubljane. Leta 1902 se je poročil s holandsko slikarico Luizo van Raders. Skupaj z njo je slikal najprej v Sloveniji, kasneje pa v Kraljevcu ob Sotli na Hrvaškem. Naslednje leto ga srečamo na Bavarskem, nato do 1. 1908 največ na Hrvaškem, istega leta pa se je preselil v Dolno Avstrijo, kjer je slikal v raznih obdonavskih krajih do začetka prve svetovne vojne leta 1914. Avstrijske oblasti so ga nekaj časa zaprle, češ da širi »bezdelne vesti«. Nato pa je odšel na Holandsko, odkoder se je leta 1922 vrnil v Ljubljano, kjer je v glavnem živel do svoje smrti (4. aprila 1947).

Ta Jamov življenjski potjo potrjuje tudi razstava. Tu visijo motivi iz ljubljanske okolice, od Sotle, s Hrvaškega, od Kolpe, s Holandskega, južne Avstrije itd. Iz vseh teh del odseva borba slovenskega slikarja za čim globljim in čim doslednejšim prenosom vidnega sveta v umetnostni lik. Na začetku svoje umetniške poti (ki ni pokazana na razstavi) je Jama stal na razpotju; najprej se je oklenil nadaljevanja slovenskega žanrskega slikarstva, kjer prevladuje pripovedna snov z nekaterimi novimi dognanji svetlobe in barve (»Otroci«, »Pred rotovžem«). Je to realizem, izredno sugestivno zaradi rahle neokretnosti oblik in navinosti v pristopu do predmeta zelo mikaven. Kasneje okrog leta 1900 je

Jama krenil pod Jakopičevim vplivom in pod vtisom novih spoznanj v Monakovem na pot tako imenovanega čistejšega slikarstva, ali po njegovem, na pot študija svetlobe. Nekateri podoba na njegovi zadnji retrospektivni razstavi v Jakopičevem paviljonu iz te dobe so bile skoraj povsem podobne Jakopičevim. To je bil čas njunih skupnih iskanj in prizadevanj. Kasne-



Matija Jama: Kmet s Sotle

je, ko je Jama ubral lastno pot, pa se njegova slikarska umetnost razvije do podobe, ki nosi že povsem pečat njegove lastne individualnosti.

Jakopič, ki je bil nedvomno globok mislec, je svoja duševna razglabljanja z eruptivno silo prenašal na platno. Poteza Jakopičevega čopiča je zlasti v kasnejši dobi zelo svobodna, skoraj vidna in polna globokega čustva. Toda njegova narava je bila povsem drugačna kot njegovega sovrstnika. Jamova poteza je neprimerno bolj umirjena in prav tako tudi stvarnejša. Jama je od naših impresionistov najbolj spoštoval slikarski predmet kot snov, od katere se v nobenem čustvenem zaletu ne smemo odstraniti. Njegove slike so po večini izgrajene do zadnje potankosti. Tako se je Jama od vseh naših impresionistov najbolj približal predmetnosti in stvarnosti francoskega impresionizma. Šele v zadnjih njegovih delih, kot n. pr. »Rašica pozimi« oklepa predmeta oziroma snovi. Jama sam je leta 1927 izjavil, da mu gre v njegovem slikarstvu za to, da »najenostavnostnim sredstvom doseže nekaj tako velikega, kakor se nam kaže v naravi. In v resnici so njegova dela na videz kaj preprosta, držana v neveliki razsežnosti barvnih tonov, prav zato pa toliko bolj globoka in zato blizu tistemu velikemu, kar vidimo v naravi. Zato so nam Jamove slike tudi vedno ljubše, zato mislim, da nam bo Jama v bodočnosti vedno bližji in razumljivejši.

Ko smo pripravljali razstavo in zbirali slike naših impresionistov, me je od primera do primera »neprestano in povsod spremljala misel v iskrenosti in poštenosti teh naših velikih umetnikov. Skoraj ne najdemo na razstavi podobe za katero ne bi stala neka iskrena borba za dosego začetnega cilja.

Napredek, ki ga je pokazal mešani pevski zbor SKUD »Stefan Kovač« z zadnjim koncertom, je vsekakor sad požrtvovalnega dela, za kar gre pevce. Še posebno pa izkušenemu zborovodji tov. Vladimirju Močanu, vse priznanje.

Z naštdiranim programom bo zbor skupno z orkestrom še ta mesec nastopal po sedežih sosednjih okrajev in drugih mestih. V juniju krene zbor na daljšo turnejo med graditelje avtoceste »Bratstva in enotnosti«, a v poletnih mesecih bodo pevci z orkestrom in ostalimi sekcijami društva nastopali po gradbiščih zadrugi domov in obdelovalnih združbah.

lja. Človek se je nehoti spominjal raznih razstav, kjer si na prvi pogled mogle ugotoviti ob posameznih slikah tega ali onega vzornika itd. Jasnjo je, da tudi naši impresionisti niso bili brez vzornikov (n. pr. Grohar-Segantini), vendar kar človeka čudi, je to, kako kmalu so vsi naši impresionisti stopili na lastne noge in če so že potem dosegali velike rezultate, so jih na podlagi lastnih dognanj in lastnih izkušenj. Ta pot samorastnikov v vsem odlikuje tudi Matija Jama. S svojim »Kmetom s Sotle« (l. 1902), ki je najzgodnejša njegova slika na razstavi, stoji že pred nami ves Jama v polni umetnostni individualnosti. Ta slika je že kos Jamovega umetnostnega prepričanja in srca. Kmet v beli obleki, ozarjen od sonca, pred zelenim ozadjem. V sliki je že razvita tista mehka luč hrvaške zemlje, na tej sliki že pokaže mladi slikar svoje znanje v obdelovanju belega blaga, skratka Matija Jama, kot ga poznamo iz mnogih drugih slik kasnejšega časa.

Študij svetlobe in atmosfere razvije nadalje Jama do popolnosti v sliki »Mesto čez Dobro«, v »Vasi v zimici«, v »Vrbah«, v »Kremsu« ter nato v podobah iz »Dürnstina«. Tu gre v resnici za na videz najpreprostejša sredstva za osvoboditev naravne resničnosti. Toda pogledimo, s kakšnim čudovitim znanjem je znal slikar upodobiti sončni sij na mirni jutranji vodi, ko sončna toplota razganja nočno meglico, ki je letala nad reko. Najbolj breztelesna stvar kot je meglja, ali trepetanje vročega popoldneva, ali teška opojna, neprosjana svetloba nad donavsko obalo, je naslikana tako, da jo dobesedno čutimo. V sliki »Vas v zimici« je Jama upodobil zimo, jutranji mraz ob soncu, ki je še nizko nad obzorjem, s senčami, ki se skrivajo med arhitekturo na tako virtuozen način, blaznimi bregovi teče široka Kolpa in ko vse prosveta močna sončna svetloba. Tu se za pet pokaže vse Jamovo mojstrstvo, ko veže v prelepe harmonije zelene bregove, gozdove, modrino vode, neba itd. Tudi ob oblačnem dnevu pošče Jamova paleta vse nijanse zelenih gozdov, temnozelenih tolmunov na rekah in svetlih senožeti (Plitvička jezera). Kakor je Jama objel lepoto slovenske in hrvaške krajine, tako tudi ni mogel mimo tega, kar daje krajinu življenja, to so ljudje in živali. V nešteti podobah je skušal slikar naslikati podobe deklic in otrok v preprostih belih narodnih nošah, kjer je nečuno študiral prosojnost svetlobe, barve in oblike. Prav tako je našel čar nad težko in počasno hojo krav na paši ali med ujihovim napajanjem v reki.

Jama se kot mislec pri ustvarjanju svoje umetnosti, tako kot Jakopič in Grohar, ni zadovoljil samo s tistim zunanjim, otipljivim, kar dojamemo človeško oko. V tem razmišljajočem umetniku je živel rahločutno in pozneje polno srce. Ta pozicija ni bila burna in strastna kot Jakopičeva, temveč tiha in globoka kakor otožna belokranjska pastirska pesem. Ni slučaj, da se je Jama zatekal v idilo mirno tekoče Kolpe, v slikanje rajajočih deklic na polju s tisto prosojno svetlobo hrvaške ravnice, ni slučaj, da je Jama sanjal ob globokih tolmunih, skrivnosti polnih jezer ter ob šumenju slapov, ki že tisočletja padajo preko skalovja v globino. Ob tem prelepem svetu, do koder ne prihaja hrup vsakdanjosti, je iskal Jama-umetnik odgovor na tista zadnja vprašanja skrivnosti narave, njene večnostnega krogotoka od zime preko pomladi, poletja, do zlate, trdnje jeseni. Muzika, ki veje iz njegovega del, je muzika sirinska, prastare pastirske piščali. Čudovita je vloga nepotnika-sonca na Jamovih podobah. Srečujemo ga, ko ne more ogreti polja, pokritega s snegom, srečujemo ga, ko v poletni vročini obseva mirno stoječa drevesa na bregovih bajerjev in rek. V nemirnem trepetanju se izgublja obzorje daleč, daleč v neskončnost in po svetlozlati travi gleda rajanje deklet. Ko se odpravlja na pot proti zabodu, vidimo tečaje zelene sence, katere legajo na doline rek, odkoder prihaja do nas trudno šumenje vode. Le nekje na vrhu skalovja še žari sončna luč, ki se počasi izgublja proti vrhovom. Zdat, zdat bo senca pokrila delovni dan, zdat, zdat bodo temne sence padle na globoke tolmune in težko bodo se hogoletke tolmune in težko bodo se hogoletke pomikale proti tasi. Tu do site krave pomikale proti tasi. Tu je muzika Jamovih podob, muzika, ki nam je tako blizu in tako razumljiva. Bežno sem opisal Jamovo umetnost, z željo, da bi morda komu vsaj malo odprli vrata v razumevanje dela tega velikega ustvarjalca. Čas pa bi bil, da bi se našel nekdo, ki bo izčrpno, pravično napisal o Jami vsaj približno tako lepo, kakor so lepe njegove slike. Dr. Stano Mikul

RAZSTAVA DEL SLOVENSkih IMPRESIONISTOV
JE ODPRTA V MODERNI GALERJI
V LJUBLJANI DNEVNO OD 8-18

OBVESTILA

Vsem imetnikom tovornih motornih vozil

Opozarjamo vse imetnike tovornih motornih vozil, da morajo brezpogojno skrbeti za pravilno in racionalno izkoriščanje svojega tovornega vozila v smislu odvečnega o izkoriščanju praznih voženj tovornih motornih vozil (Uradni list FLRJ št. 29-217/48) in pravilnika o čuvanju, vzdrževanju in izkoriščanju cestnih motornih vozil (Uradni list FLRJ št. 2-7/49), ker bi v nasprotju zgoraj naštetih predpisov kaznje.

Vsak imetnik tovornega vozila je obvezan, da bo njegovo vozilo pravilno, racionalno in najmanj v višini predpisanih planskih nalog izkoriščeno. V kolikor imetnik vozila nima na razpolago dovolj lastnega blaga za prevoz, mora zaključiti pogodbe z drugimi koristniki prevoznih uslug, ali pa staviti neizkoriščena vozila pravočasno na razpolago prometni plašni po sedelu podjetja pristojnega okrajnega oziroma mestnega ljudskega odbora. To je upoštevati posebno v primerih, kadar se predložijo operativni načrti iz kakršnih koli razlogov spremeni. Med koristnike prevoznih uslug v zornem smislu je šteje tudi gospodarstvo, posebno v primerih organiziranega množičnega prevoznega dela.

Obveščeni smo, da posamezni imetniki tovornih motornih vozil izražajo pripravljenost pomagati gospodarstvu s prevozi, toda pod pogojem, da jim ministrstvo za gospodarstvo oskrbi za take prevoze posebej tekoča goriva in masiva.

Tako stališče je popolnoma zgrešeno in neplansko. Prevozne uslug niso planirane po koristnikih uslug in vrsti blaga, temveč po ugotovljenih prevoznih potrebah in je za njihovo izvršitev prevoznikom dodeljen kontingent potrebne količine tekočih goriv in masiv. Ker so na prevozne potrebe znatno višje od prevoznih možnosti s sredstvi, s katerimi razpolagamo, je bilo potrebno, da

se predpiše omejitve za racionalno prevozo in tako zagotovi prevozna sredstva za prevoze, ki so za izvršitev plana potrebna. Predpisano znižanje porabe tekočih pogonskih goriv ima pa poleg gornjega še ta namen, da se znižajo prevozni stroški in doseže prihranek ter dragocena, z dolarji plačane surovine.

Iz tega sledi, da predpisane omejitve za racionalno prevoze s tovornimi vozili in slednja tekočih pogonskih goriv in masiv nima namena ovržati razvoj narodnega gospodarstva, temveč nasprotno, da se na ta način zagotovi potrebna prevozna sredstva za izvršitev nujnih planskih nalog po principu zdrave narodne ekonomike.

Če to splošno pravilo prenesemo na konkretno pomoč gospodarstvu, vidimo, da moramo nuditi gospodarstvu vso potrebno pomoč in sicer v vsakem primeru, kadar nam to čas in sredstva dopuščajo. Ta pomoč ne sme biti vezana z nobenimi predpogi, glede povračila pogonskih sredstev ali dobave drugega materiala. Prevozi lastnih masiv v gospodarstvu imajo prioriteto prve vrste, ker od izvršitve plana v gospodarstvu zavisi v znatni meri izvršitev vseh ostalih nalog petletnega plana. Omejitve, ki se lahko stavijo na racionalno izkoriščanje tovornih motornih vozil, ki so določene na razpolago, ne bodo škodale na nakladanje, razkladanje ali celo na zaposlitev.

Imetnikom vozil, ki bodo v duhu zgoraj naštetih izkoristila svoja tovorna motorna vozila in pri tem prekoračila zadane planske naloge, bo ministrstvo za promet LRS, po pregledu poročil o izvršitvi plana zvišalo v istem razmerju dodeljene kontingente tekočih pogonskih goriv in masiv, da zaradi tega ne bo trpela njihova osnovna proizvodnja. — Iz Ministrstva za lokalni promet LRS.

VESTI IZ MARIBORA

V nedeljo, 8. t. m. gostuje SKUD »Slava Klavoras iz Maribora v Breznom ob Dravi. Nastopi moški pevski zbor ter več folklornih skupin.

Zdravniško dežurno službo v Mariboru opravlja do ponedeljka 9. t. m. do 8. ure zjutraj dr. Majcen Jože, Partizanska c. 21. Za obiske na dom je javiti pri reševalni postaji, Koroska c. 12, tel. 22-24.

Dežurne lekarne: Nedelja, 8. maja: Lekarna Vidmar, Glavni trg 20. — Ponedeljek, 9. maja: IV. Mestna lekarna, Gorkega ulica 18.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Nedelja, 8. maja ob 15: Lope de Vega: »Prebrisana norica«. Zdrnja popold. prestava v sezoni. Izven. — Ob 20: Baletni večer: Ch. W. Gluck: »Don Juan«. Rimski-Korsakov: »Capriccio espagnole«. Borodin: »Polovski ples«. Izven.

Ponedeljek: Zaprt.

KONGERTI

Violist **Giusto Cappone** koncertira v petek 13. maja ob 20. v Filharmoniji. Povedi naslednji: Hindel: Koncert h-mol, Pochoni: Passacaglia, Stojanovič: Sonata C-dur, Schumann: Pravišnje slike, Hindemith: Saina glasba, Sivic: Sulta. Pri klavirju Pavel Sivic Vstopnice v Knjižarni muzikalij.

Berlitzova »Fanstovo pogabljenje« bo tretji izvajano na koncertu v soboto 14. maja ob 20. v Unionski dvorani. Vstopnice, kupljene za 25. april.

VII. koncert za mladino bo v torek 10. t. m. ob 18. uri v veliki filharmonijski dvorani. Spored bo izvajal pianist Anton Trost. Uvodno besedo bo govoril dr. Valens Vodusek. Sporedi v Knjižarni muzikalij. 1949

Basist **Fran Schiffer** je poveč velikega formata in lahko redno edinstven interpret. To so naglasilo kritike njegovih koncertov, ki jih je imel po vsej Srednji Evropi pa tudi po Ameriki. Tudi v Ljubljani ima mnogo prijateljev svoje umetnosti. Zato opozarjamo na njegov koncert v torek 10. aprila ob 20. v Filharmoniji. Pri klavirju pianist Janko Ravnik, koncert je za abonmaja, predprodaja v Knjižarni muzikalij.

Spored simfoničnega koncerta pod vodstvom dirigenta Boga Leskoviča, ki bo v sredo 11. maja ob 20. v Unioni. Mozart: Koncertanta simfonija za violino, violo in orkester, Solista: Albert Dermelj in Giusto Cappone, Skerjanc: Nocturno, Rih. Strauss: Don Juan, simfoniska pesnitev. Po odmoru Čajkovski: IV. simfonija Predprodaja v Knjižarni muzikalij.

V četrtek 12. maja ob 20. bo v Filharmoniji klavirski večer abonentke srednje šole na Akademiji za glasbo, Irena Srebrotova. Absolventka je iz oddelka rednega profesorja Janka Ravnika. Sporedi kot vstopnice bodo v predprodaji v Knjižarni muzikalij od toka dalje.

V Kranju bo koncertirala v sredo 11. maja zvečer Dubravka Tomšič, gojenka ljubljanske akademije za glasbo. Na ta izreden večer opozarjamo mladino in starše. 1209

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

Poročila so ob: 8.30, 12.30, 14.30, 19.00 in 22.00 uri. Sledijo važnejše oddaje:

8.00 Jutrarnji koncert — 8.45 Slovenske narodne pesmi — 9.00 Lirika iz narodno-osvobodilne borbe — 10.00 Igra orkester mariborske radijske postaje p. v. Družba Lorbeka (prenos iz Maribora) — 11.00 Koncert moškega vokalnega okteta Radia Zagreb — 11.30 Dora Pejašević: Trio za klavir, violino in čelo. Izvajajo: Nada Jevdjenjčević-Brandl, Hilda Lobe in Ksenija Ogrin — 12.00 Poje moški zbor SKUD »France Prešeren« iz Kranja p. v. Petra Liparja (prenos iz Kranja) — 13.00 Pol ure za pionirje in mladino — Čarobna palčka (pripravljalca) — 13.30 Za vsakogar nekaj — 14.45 Poje ženski vokalni kvartet Radia Zagreb — 15.00 Oddaja za našo podoželje: Predavanja: Politični pregledi: — Iz razgovora s tolimskimi kmeti: — Uredba o odkupu mleka in mlečnih izdelkov: — Kaj bomo delali v maju: — Reorganizacija in protireformacija: — Jadran: »Mali John« odloček: — Sodelujejo: pevski zbor Višnja iz Trzin, ansambli in solisti IL ter nekaj glasbe s plošč — 19.10 Znanstvenoinstrumentalisti, pevec in orkester: — 19.30 Zunanje politični komentar iz Beograda — 20.00 Poje Fatije na vasi — 20.30 Kaj bo prihodnji teden na sporedu? — 20.50 Fizična poročila — 21.00 Popolnari operni koncert — 22.30 Lahak nočni spored — 23.30 Zaključek oddaje.

GLEDALISCE

DRAMA LJUBLJANA

Nedelja, 8. ob 20: Pucova: »Ogenj in pepel«. Abonma Drama I.

Ponedeljek, 9. ob 20: Pucova: »Ogenj in pepel«. Abonma C.

Torek, 10. ob 20: Pucova: »Ogenj in pepel«. Zaključena predstava za sindikate.

Sreda, 11. ob 20: Gribojedov: »Gorje pametnemu«. Abonma E.

Četrtek, 12. ob 20: Gribojedov: »Gorje pametnemu«. Abonma A.

Petek, 13. zaprt.

Sobota, 14. ob 20: Gribojedov: »Gorje pametnemu«. Zaključena predstava za sindikate.

Nedelja, 15. ob 20: Potrč: »Laoko in Kretil«. Zaključena predstava za II. kongres zveze vojaških invalidov Slovenije.

OPERA

Nedelja 8. maja ob 20: Mozart: Figarova svašta Govostvanje v Kopru.

Ponedeljek, 9. maja ob 20: Smetana: Prdana nevesta. Govostvanje v Kopru.

Torek, 10. ob 20: Ljahnar: »Zupanova Miska«. Smole: »Varh«. Prireditev terena Kolezija. Izjava sluhstetli Akademije za igralsko umetnost.

Petek, 13. ob 20: Janacek: »Jenufa«. Abonma D.

Sobota, 14. ob 20: Verdi: »Traviata«. Zaključena predstava za LSM. Govostvanje Keenije Vidaličeve.

Nedelja, 15. ob 20: Puccini: »La Boheme«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Mestni dom

Nedelja, 8. maja ob 20: Lillian Hollman: »Kobilice«.

Torek, 10. maja ob 20: Lillian Hollman: »Kobilice«.

Četrtek, 12. maja ob 20: Lillian Hollman: »Kobilice«.

Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10-12 ter eno uro pred začetkom pri dnevnih blagajni v Mestnem domu. Aleksandro bo igrala pri današnji predstavi Mahorjeva, Lea Zalar in Maršala Demšar.

KRAJEVNO LJUDSKO GLEDALIŠČE ŠT. VID LJUBLJANA

Nedelja, 8. maja ob 15: G. Zapolska: »Morala gospe Dulске«. Popoldanska predstava, na katero opozarjamo predvsem okoliško prebivalstvo.

Ponedeljek, 9. maja ob 20: G. Zapolska: »Morala gospe Dulске«.

Ponedeljska predstava se vrši v okviru tekmovalna izralskih družin mesta Ljubljane.

Vstopnice so v predprodaji pri Slovenskem knjižnem zavodu — podružnica št. Vid.

LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Ponedeljek, 9. maja ob 19.30: Mihalkov: »Po-sebna naloga«. Zaključena predstava za pionirje II. gimnazije.

LJUDSKO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 8. maja ob 14.30: Miško Kranjec: »Pot do zločina«. Režija: Elko Poženel. Ob 19.30: Koncert harmonikašev SKUD »Kovinar«. Jesenice.

FRANC PROSENIK

Na zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo 8. maja iz hiše žalosti na farno pokopališče v Trebnjem.

Prošiva tihga sožalja.

Trebnje, Ljubljana, 7. maja 1949.

Globoko žalufodja žena Pavla in sinček Branko

ZAHVALA

Ob težki in nezadomestljivi izgubi našega tako dragega nam

MILANA

Izročamo zahvalo vsem, ki so se za v njegovi mukepolni dolgi bolezni spominjali in mu pomagali. Še posebno je naša dolžnost izreči našo najglobljo zahvalo tov. zdravnikom, med njimi v prvi vrsti dr. Broclicu, dr. S. Rakovcu, du. T. Furlanu in dr. Fr. Dergancu, strelničkomu osebju na Golniku, v Semočeah, Rovinju, Šempetru pri Gorici in Javne bolnice v Ljubljani.

Zahvalujemo se komuho vsem pevcem za poslovlivo pesem in darovalcem vencev in ovrat in vsem, ki so ga spremljali na njegovi prezgodnji zadnji poti.

Kontovel, dne 6. maja 1949. Družina Stare

PRESKRBA

DELITEV POTROŠNIŠKIH NAKAZNIO ZA JUNIJ

Ministrstvo za trgovino in preskrbo obveščata v skladu s pravilniki, ki so bili objavljene v št. 26. in 29. štovilki Uradnega lista, FLRJ, da dajo podjetjem, ustanovam in uradom ter krajevnim ljudskim odborom za naslednja dodatna navodila

za izdajanje potrošniških nakaznic:

Podjetja, ustanove, uradi morajo do 15. maja predložiti okrajnemu poverjenstvu za trgovino in preskrbo seznam potrošnikov, za katere zahtevajo živilske nakaznice. V seznamu morajo navesti, objavljenem v seznamu Uradnem listu z dne 6. aprila t. l. vsaki samo osebo, ki so pri njih zaposlene in iste družinske člane, katero delavce (nameščenec) vzdržuje in ki prebivajo v območju ljudskega odbora, od katerega se zahtevajo potrošniške nakaznice.

Če prebivajo rodbinski člani zaposlenih oseb v območju drugega okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, dobijo nakaznice pri ljudskem odboru svojega bivališča in sicer na podlagi potrdila o zaposlitvi rodbinskega poglavarja in če niso samozaposlovanec.

V seznam, ki ga sestavi podjetje (ustanova), se ne vnašajo osebe, ki jim izteče odpovedni rok v mesecu, v katerem se potrošniške nakaznice zahtevajo, kakor tudi ne št. rodbinski člani, ki imajo samostojno pravico do zagotovitve preskrbe in, pr. učenci srednjih in strokovnih šol, stari nad 14 let; rodbinski invalidi; rodbinski učenci; učenci v gospodarstvu; obiskovalci tečajev, če so na tečaju v internatu).

Seznam je priložiti pravilno izpolnjena in potrjena potrošniška potrdila oziroma potrošniške prijave za potrošnike, ki prvič prejmejo nakaznico (novo vključeni v delo, prijavljeni; priloge morajo biti urejene po istem vrstnem redu, kakor so vpisani potrošniki v seznamu).

Seznam je treba predložiti v dveh izvodih (ne več v treh izvodih, kot doslej).

Potrošnikom, ki ne prejmejo nakaznic preko podjetij, izdajajo nakaznice krajevni ljudski odbori oziroma rajonski ljudski odbori preko uličnih poverjenikov, ki ravno sestavijo seznam upravičenov in jih potrdijo s potrošniškimi potrdili oziroma potrošniškimi prijavi pristojnemu okrajnemu (mestnemu) ljudskemu odboru do 15. maja.

Potrošniki morajo predložiti potrošniška potrdila podjetjem oziroma krajevnim ljudskim odborom do 10. maja.

Do nadaljnjih navodil vodijo register potrošnikov in kartoteko potrošnikov podjetja oziroma krajevni (rajonski) ljudski odbori.

Opozarjamo podjetja in krajevne ljudske odbore, da preneajo vse potrebne formulare (sezname, rekapitulacije, prijave) na svojem okrajnem (mestnem) ljudskem odboru.

Vsa podjetja (ustanove) in ljudske odbore ponovno pozivamo, da prouče zgoraj našete pravilnike o izdajanju potrošniških nakaznic, da ne bi zaradi nepoznavanja predpisov prišlo do nerodnosti, ki se bodo kot prekrški kaznovali po voljavnih predpisih.

Iz pisarne MTP

DNEVNE VESTI

Stipendije Ministrstva težke industrije za mesec maj 1949 se izplačujejo na Univerzi v dneh 7., 9. in 10. maja od 8. do 12 ure. Pooblastila za dvig tvištev morajo biti uverovljena od LMS. — Tivoli zavodi: 1197 stroji.

Invalidsko puškarsko podjetje v Kranju sporoča, da sprejema službene obiske izključno samo ob torkih in četrtkih od 8-10 ure. Določeni dni za službene obiske in oddajo pušk v popravilo je bila nujna, ker je neurejenost motila poslovanje. Uprava puškarske prosil, da lastniki, ki imajo puške v popravilu, kakor tudi donosilci pušk, v popravilo gorilje upoštevajo.

Sola za medicinsko sestro v Ljubljani, Kongresni trg 18, sprejme za delo v ustanovi snažilke in gospodinske pomočnice. Stanovanje brezplačno. Oglasiti se na Sola za medicinsko sestro, Kongresni trg 18, od 8-12 ure. 1214

Na šoli za učence v gospodarstvu kovinske stroje Ljubljana-Siška prično popravni in zaključni izpiti v ponedeljek 9. V. 1949 ob 13.30. — Upraviteljstvo. 1215

Odvetnik He Jože se je preselil iz Dalmatinove ul. na Miklošičevo cesto št. 7-1. 1226

Zdravniško dežurno službo v Celju ima od danes opoldne do ponedeljka 9. V. do 8. ure zjutraj dr. Sevek Maksim. Ljubljanska cesta 25.

Nedeljsko dežurno službo ima tov. dr. Mis Franta, Poljanska c. 15, telefon 32-84.

KINO

LJUBLJANA UNION: Ameriški film »Veliki diktator« (brez tednika).

MOSKVA: Angliški film »Niklavs Nikleby« (brez tednika).

SLOGA: Sovjetski film »Obveščevalci«, tednik. — Predstave ob 15. 17. 19 in 21.

LETNI TIVOLI: Sovjetski film »Povest o pravem čoveku«, tednik. — Ob 10. uri Matineja v Unioni, Moskvi in Slogi!

TRIGLAV: Nemški film »Zakon v senoci«, tednik. — Predstave ob 16. 18 in 20.

SISKA: Sovjetski film »Čakaj me«, tednik. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBOR PARTIZAN: Teden slovenskega filma program C — Naš film, Prešernova proslava 1949, Med Zagorskimi rudarji. Josen med trtami.

UDARNIK: Program D — Naš film, Obzorik 30, Drama, V borbi za plan. Predstave ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30.

POBREZJE: Sovjetski film »Kutuzov«, tednik.

CELJE METROPOL: Teden slovenskega filma program A — Naš film, II. kongres KPS, Tisk in partizani.

DOM: Program B — Naš film, Obzorik 33, Boj proti TBC, Slovensko Primorje.

KAMNIK: Sovjetski film »Med ljudmi«, tednik.

KRANJ MESTNI: Sovjetski film »Mlada garda«, II. del, tednik.

PTUJ: Sovjetski film »Tretji adarec«, tednik.

VREMENSKO POROČILO

HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 7. maja:

Vsa zapadna Evropa je v območju visokega zračnega pritiska, z močnimi središči nad Atlantskim Islandom in zapadno Francijo. Zaradi tega so se področja nizkega zračnega pritiska močno odrinila na severovzhod in jug. V srednji Evropi se ustvarja stabilizacija levega vremena.

Napoved za nedeljo, 8. maja: Sončno s spreminjanjem oblačnosti, šč nagnevanje h krajevnim plahom. Temperatura do 20 stopinj C.

DRŽAVNA BANKA ZA KREDITIRANJE KMETIJSKIH ZADRUG LRS V LJUBLJANI

Je pričela s poslovanjem v prostorih na Miklošičevi cesti št. 10 nasproti hotela Union, telefon 29-79, poštni predal št. 10

Svoje podružnice oziroma poslovalnice ima v naslednjih krajih:

CELJE, Prešernova ulica, poštni predal 27, telefon št. 8

MARIBOR, Partizanska cesta, poštni predal 56, telefon št. 50-64

MURSKA SOBOTA, Titova cesta, poštni predal 5, telefon št. 103

Territorialno bodo zajemale:

Centrala v Ljubljani okraje: Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Novo mesto, Grosuplje, Trebnje, Kočevje, Črnomelj, Krško, Trbovlje, Kamnik, Kranj, Jesenice in do postavitev podružnice za oblast Slovenskega Primorja tudi okraje: Gorica, Sežana, Ilir. Bistrica, Postojna, Idrija, Tolmin.

Poslovalnica v Celju: Celje-mesto, Celje-okolica in Mozirje.

Podružnica v Mariboru: Maribor-mesto, Maribor-okolica, Ptuj, Poljčane in Dravograd.

Poslovalnica v Murski Soboti: Murska Sobota, Dol. Lendava, Ljutomer in Radgona.

Banka in njene podružnice vrše vse posle v zvezi s kapitalno izgradnjo na vasi.

Dajejo kmetijsko-obdelovalnim zadrugam, kmetijskim zadrugam (za ekonomije) in njihovim yezam:

a) kredite za gradnjo in popravila poslovnih in gospodarskih poslopj ter za nabavo živega in mrtvega inventarja;

b) kredite članom kmetijsko-obdelovalnih zadrug potom njihovih zadrug za gradnjo in popravila stanovanjskih in gospodarskih poslopj;

c) izvajajo finančne plane navedenih zadrug, v kolikor se nanašajo na kapitalno izgradnjo.

Vse te posle je prevzela nova banka od Državne investicijske banke ter naj se obračajo navedene zadruge odslej v vseh naštetih primerih na njo.

Državna banka za kreditiranje kmetijskih zadrug LRS v LJUBLJANI, MIKLOŠICEVA CESTA 10, poštni predal 10, telef. 29-79

MAJI OGLASJI

OTROŠKI VOZICEK, globok, avtomodel, prodam. Dolinar, Gledališča 7-111 Ljubljana. 1229

KIANTARICE raznih velikosti, večje količino, prodamo. Metelkova 17, Ljubljana, 268

LESENI POGRADI, novi, 12 komadov, na prodaj. Cena urodna. Okupno podjetje Gostinštv. Tržna ul. 6, Ljubljana. 1214

DALJE, velikevnet, različne barve, prodam. Golob Frane, Ljubljana, Bežigrad, Hranilnišča c. 8. 1223

UMETNIŠKA, Ljubljana, Vogova 10, kupuje, prodaja in posreduje vseh vrst preproge, stilno pohištvo, slike, porcelan, starinske, umetniške in umetnobjerine predmete. 264

KUPINO takoj ali sprotimeno v našem protimesečnem odlozaju vseh aluminij in železnih strojev. — Tekstil-obutev, Ljubljana, Frančiškanska 4. 1219

PREPROGO 4X5 m, dobro ohranjeno, kupimo. Javiti na ogl odd. »Ljudske pravice« pod »Ekonom«. 1230

PRAZNO SOBO išča starejši tovariš. Zame. Ljubljana, Gosposka ul. 9. 1221

SPREJMEMO TAKOJ za nekaj dopoldanskih ur honorarno delovne moči, večše poslovanja s trikotalnimi in pletonimi predmeti. Tekstil-obutev, Ljubljana, Frančiškanska 4. 1218

Obvestilo

Institut za urbanizem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 1, ima za stranke določene ure v torkih in petkih od 10-12 ure. Da si zagotovijo možnost rednega dela na najaktualnejših urbanističnih načrtih, bo izven teje časa vse stranke odklanjali.

Sekretariat ministrstva za komunalne zadeve LRS

OBVESTILO

Odsek za likvidacijo pokojnin pri Ministrstvu za delo LRS se je preselil z Miklošičeve ceste št. 10 na Miklošičevo cesto št. 20 (palača Državnega zavoda za socialno zavarovanje) soba št. 215-II. Telefon št. 50-84.

(Iz pisarne Ministrstva za delo)

OPOROIL!

V zadnjem času prireajo razne ustanove, tehnikumi in šole ekskurzije v svrhu ogleda naše tovarne.

V izogib nesporazumom tem potom opozarjamo zgoraj navedene, da lahko vršijo ogled tovarne samo z veljavnim odobrenjem Ministrstva lahke industrije FLRJ, Beograd.

Posebej opozarjamo, da organizatorji ekskurzij organizirajo za svoje člane tudi prehrano in prenočišča, ker naše podjetje nima nikakršnih možnosti, da to kakor koli preskrbi.

Uprava Mariborske tekstilne tovarne Maribor

MINISTRSTVO ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO LRS

razpisuje natečaj za vpis v enoletni tečaj za kirurške instrumentarke

Pogoji za sprejem: 1. starost od 17-25 let; 2. dovršena nižja srednja šola. — Prošnji, kolkovani z 10 din, naslovljeni na Solo za medicinske sestre, Ljubljana, Kongresni trg št. 18, priložiti naslednje priloge: a) rojstni list; b) zadnje šolsko spričevalo; c) lastnorodno pisan življenjepis, kolkovan s 5 din; d) potrdilo o vpisu v voljni imenik (za tovarišice, stare nad 18 let).

Interesentke naj pošljejo prošnjo takoj, ali pa naj jo prinesejo osebno 16. maja 1949, ko pridejo k pričetku tečaja v Ljubljano, Kongresni trg 18. Stroške oskrba za čas šolanja bo nosilo Ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

Naznanilo o preselitvi

RAJONSKI LJUDSKI ODBOR I. glavne mesta Ljubljane se je preselil iz dosedanjih prostorov v Beethornovo ulici 13 z vsemi svojimi poverjeniki (razen poverjenstva za trgovino in preskrbo, ki se še vedno nahaja na Cankarjevi cesti št. 7) v nove prostore na Zričskega cesto št. 9.

RLO I. LJUBLJANA

Obvestilo

Invalidska komisija LRS pri ministrstvu za socialno skrbstvo se je preselila

iz dosedanjih prostorov v Belgijski karnarni v prostore Ministrstva za socialno skrbstvo LRS, Gajeva ulica št. 5. Telefonska št. 46-61 do 63. — Iz pisarne Ministrstva za socialno skrbstvo LRS.

UPRAVA OKRAJNIM PROIZVODNIM PODJETIJ KAMNIK — kupi

PISALNI STROJ

znamke Adler ali Standard, normalni pisarniški format, ali ga pa zamenja za pisalni stroj Ideal SN proti event. doplačilu.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Boie. Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka: 50-50. Telefon oglašnega oddelka: 36-85. — Štev. ček računa 6-00601-0.